

በእነርሱ ቃላት፦ በሃገር ውስጥ ለተፈናቀሉ ወጣቶች የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ተዳራሽነት ገደቦችን መረዳት

የጥናት ጉዳይ ከኦሮሚያ፣ ኢትዮጵያ

TABLE OF CONTENTS

የምህፃኒ ቃላት ዝርዝር	1
ዋና ማጠቃለያ	2
ዳራ	4
ወጣት የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮችን (IDPs) ማዳመጥ፡- ግኝቶች	6
የልጅነት፣ ያለ እድሜ እና የግዳጅ ጋብቻ እና የአፍላ እድሜ እርግዝና እና ልጅ መውለድ	8
የእርግዝና መከላከያ አጠቃቀም ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ ማህበራዊ እና ሃይማኖታዊ ልማዶች	8
የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ትምህርት እና መረጃ እጥረት	9
የተፈናቃዩ ሥፍራ ለስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና እና መብቶች (SRHR) እንደ እንቅፋት	10
ከተፈናቀሉ ወጣቶች የተሰጡ ምክሮች	11
ማጠቃለያ	13
አሰራር	14
ዋቢዎች	15

የምህፃኒ ቃላት ዝርዝር

FGD	የትኩረት ቡድን ውይይት
GAGE	ፆታ እና የአፍላነት ዕድሜ የአለም አቀፍ ማስረጃ
IDP	የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች
KII	ቁልፍ መረጃ ሰጪ ቃለመጠይቅ
NGO	መንግሥታዊ ያልሆነ ድርጅት
SGBV	ወሲባዊ እና ፆታ ላይ የተመሠረተ ጥቃት
SRH	የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና
SRHR	የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና እና መብቶች
UNFPA	የተባበሩት መንግስታት የስነ ሕዝብ ፈንድ
WASH	የውሃ፣ አካባቢ ጽዳት እና ንፅህና
WHO	የአለም ጤና ድርጅት

ዋና ማጠቃለያ

ቀውሶች ሴቶችን፣ ሕፃናትን እና ወጣቶችን በሰብዓዊ መቼቶች ውስጥ ችላ ለተባሉ የጤና እና የጥበቃ ችግሮች ያጋልጣሉ። ወጣቶች - ከ 10 እስከ 24 ዓመት ዕድሜ ያላቸው - ብዙውን ጊዜ በጥሩው ሁኔታዎች ውስጥ ያልተሟሉ የጤና ፍላጎቶች አሏቸው። የ 104 ሚሊዮን ህዝብ ሀገር የሆነችው ኢትዮጵያ ከቅርብ ዓመታት ወዲህ የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች ቁጥር በከፍተኛ ሁኔታ አሻቅቧል፤ በ 2018 በግምት 3.2 ሚሊዮን የሚሆኑ ሰዎች ከቤታቸው ተፈናቅለዋል። የጎሳ ግጭቶች፣ ድርቅ እና ጎርፍ ሰዎችን ከቤታቸው ማስወጣት በቀጠለበት ሁኔታ፣ ይህ የሀገር ውስጥ መፈናቀል በአገሪቱ ውስጥ ባሉ ቡድኖች ላይ የተለያዩ ተፅዕኖዎች አሉት፤ ከ 51% በላይ የሚሆኑት የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች ሴቶች እና ልጃገረዶች ሲሆኑ 60% የሚሆኑት ዕድሜያቸው ከ 18 ዓመት በታች ናቸው። መሰረታዊ የግጭት መንስዔዎች መፍትሄ ካልተሰጣቸው እና በአየር ንብረት ላይ የተፈጠረውን ያለመረጋጋት ችግር ለማቃለል እርምጃዎች ካልተወሰዱ በስተቀር፣ በኢትዮጵያ የሰብአዊ ዕርዳታ የሚያስፈልጋቸውን የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች ቁጥር እየጨመረ እንደሚሄድ ማየት ይቻላል።

አብዛኛዎቹ የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች ወጣቶች እና እንዲሁም በመውለጃ እድሜ ላይ ያሉ ሴቶች እና ልጃገረዶች በመሆናቸው፣ የኢትዮጵያ መንግስት እና የአካባቢው እና የዓለም አቀፍ መንግስታዊ ያልሆኑ አጋሮች የእነዚህን የህብረተሰብ ክፍሎች ልዩ ተጋላጭነቶች መፍታት አለባቸው። ምንም እንኳን መንግሥት በስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ዙሪያ የጨመሩ ዝግጁነቶች እና የተሻሻሉ ፖሊሲዎች ቢኖሩትም በኢትዮጵያ ያሉ ወጣቶች የወሊድ መከላከያ እና የ SRH መረጃ፣ ትምህርት እና አገልግሎቶች ለማግኘት መዋቅራዊ እና ማህበራዊ መሰናክሎች ያጋጥሟቸዋል። ምንም እንኳን መንግሥት አሁን ባለው የሰብአዊ ምላሽ ዕቅድ ውስጥ የወጣቶችን የ SRH ፍላጎቶች በግልፅ ቢያብራራም፣ የእርግዝና መከላከያ እና SRH አሁንም ለአስቸኳይ ጊዜ ምላሾች በበቂ ሁኔታ ቅድሚያ አልተሰጣቸውም።

ወጣት የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮችን ድምጻች ከፍ ለማድረግ፣ በሚፈናቀሉበት ጊዜ የሚያጋጥሟቸውን የ SRH ተግዳሮቶች ለመገንዘብ PAI ከኢትዮጵያው ጅምር ዩኒቨርሲቲ ጋር ትብብር ፈጥሯል። ከተሞች እና መንደሮች ቁጥራቸው ከመቼውም ጊዜ በላይ ብዙ የሆነ የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች እየተቀበሉ ባለበት ሁኔታ፣ በአክቶቦር እና በኖቬምበር 2020 በኦሮሚያ ክልል በከተማ ውስጥ ተፈናቃይ በሆነ ማህበረሰብ ውስጥ ጥናት ተካሂዷል። ከ 14 እስከ 24 ዓመት ባለው ዕድሜ ካሉ 42 የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች ጋር በአምስት የትኩረት ቡድን ውይይቶች አማካይነት፣ ተመራማሪዎቹ ወጣቶች በሚፈናቀሉበት ጊዜ የ SRH ፍላጎታቸውን እንዴት እንደሚረዱ፣ ተሞክሯቸውን እና እንዴት እንደሚቆጣጠሩ ለማወቅ ጥረት አድርገዋል። እነዚህ ውይይቶች፣ በ 12 ቁልፍ መረጃ ሰጭ ቃለመጠይቆች እና PIDP አመራሮችን እንዲሁም የአካባቢውን መንግስት እና የሆስፒታል አስተዳደር ተወካዮችን ጨምሮ ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር በተደረጉ ተጨማሪ መደበኛ ያልሆኑ ውይይቶች የተሟሉ

ናቸው። ወጣት ተሳታፊዎች በዋናነት የሚያሰስባቸውን የ SRH ጉዳዮቻቸውን እንደሚከተለው ለይተዋል፡-

- የልጅነት፣ ያለእድሜ እና የግዳጅ ጋብቻ እና የአፍላ እድሜ እርግዝና እና ልጅ መውለድ፤
- የእርግዝና መከላከያ አጠቃቀም ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ ማህበራዊ እና ሃይማኖታዊ ልማዶች፤
- የ SRH ትምህርት እና መረጃ እጥረት፤ እና
- ተፈናቃዮች ያረፉበት ሥፍራ ለስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና እና መብቶች (SRHR) እንቅፋት መሆን።

ወጣት የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች የገለጹቸው ብዙ ጉዳዮች ከቀውሶች አካባቢ ውጭ የሚገኙ በአፍላ እድሜ ያሉ እና ወጣቶች ከሚያጋጥማቸው ጋር ተመሳሳይ ናቸው። እንደ ሌሎች የኢትዮጵያ ወጣቶች ሁሉ፣ ወጣት የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች እንደ የእርግዝና መከላከያ ያሉ የጤና አገልግሎቶች፣ ምቹታቸውን ለማሳካት ማገዝን ጨምሮ ለእነሱ፣ ለቤተሰቦቻቸው እና ለማህበረሰቡ ሁሉ ጠቃሚ ሊሆን ይችላል ብለው ያምናሉ። ወደ ተወሳሰቡ የእርግዝና ችግሮች የሚያመሩ የልጅነት፣ ያለእድሜ እና የግዳጅ ጋብቻ ጋር ተያያዥ የሆኑ ችግሮችን ገልጸው፣ ልጆች በጣም በቶሎ እና በጣም በማቀራረብ መውለድ ትምህርት የማግኘት እና የቤተሰቦቻቸውን ፍላጎቶች የማሟላት አቅማቸውን እንደሚነካ ስጋታቸውን ገልጸዋል - እንዲሁም በኢትዮጵያ ውስጥ ተፈናቃይ ባልሆኑ ወጣቶች መካከል ተስፋፍተው ያሉ ጉዳዮችን ሁሉ በመግለጽ ተፈታታኝ ችግሮችን አገልግለዋል። ሆኖም፣ መፈናቀላቸው ማህበረሰባቸው በስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ዙሪያ ያሉ ባህላዊ እና ሃይማኖታዊ ልማዶችን በጥብቅ

እንዲያምኑ አጠናክሮላቸዋል። ተፈናቅለው የሚገኙበት ስፍራ ያለው አስከሬ ይኑሮ ሁኔታ እነዚህን የእርግዝና መከላከያ ነውር የሚያደርጉ እና ወጣቶች ጥብቅ የስርዓተ ምግብ ሚናዎችን እንዲያከብሩ የሚገፋፉ የእነርሱን የሚጨምር ዕውቀት እና የ SRH አገልግሎቶች አጠቃቀምን የሚገድቡ መስተጋብራዊ እንቅፋቶችን ይፈጥራሉ። በአካላቸው በመገለጻቸው እና በቋሚነት የ SRH ትምህርት እና የአገልግሎት አቅርቦት እጥረት ምክንያት፣ ስለ ወሊድ መከላከያ እና SRH በተሳታፊዎች መካከል የተሳሳተ አመለካከት ተስፋፍቶ ነበር። በተቃራኒው በተፈናቃይ ጣቢያ ያለው አስከሬ ይኑሮ ሁኔታ፣ ግለሰቦችን የበለጠ መሠረታዊ የዕለት ተዕለት ፍላጎቶችን እና ህልውናን ከማሟላት አስበልጠው የራሳቸውን ጾታዊና ስነ-ተዋልዶ ጤና SRH ቅድሚያ እንዳይሰጡ ችግር ይፈጥርባቸዋል። በተጨማሪም፣ የተጨናነቀ እና ጤናማ ያልሆነ ስፍራ ራሱ እንደ አስተማማኝ ወሊድ እና የወር አበባ አያያዝ ጤና አጠባበቅ ላሉት የ ውጤቶች ደካማ አስተዋፅኦ ያደርጋል - በተለይም የሴቶች እና ልጃገረዶች መብቶች ላይ ተጽዕኖ ያሳደሩ ጉዳዮች።

ምንም እንኳን ይህ የአንድ ጉዳይ ጥናት በተራዘመ የመፈናቀል ሁኔታ ውስጥ ከሚኖር ከአንድ ማህበረሰብ ብቻ የተገኘ ተሞክሮን የሚወክል ቢሆንም፣ በቂ የአገልግሎት ተዳራሽነት እጥረት አስቀድሞ የሚሰቃዩ ወጣት በርካታ ተፈናቃዮች ላይ በትክክል ሊያደርሱ የሚችሉትን ተፅዕኖዎች ያሳያል። የተራዘመ አልፎ ተርፎም ተጨማሪ መፈናቀል መቻል አጋጣሚዎች እነዚህን ወጣቶች በተከታታይ ደካማ የ SRH ውጤቶች አደጋ ላይ ይጥላሉ። ይህ ያለእድሜ እና የግዳጅ የሕፃናት ጋብቻን ጨምሮ፣ ለተዛማጅ ምግብ እና ስነ ተዋልዶ ጤና እና መብቶች (SRHR) ጥሰቶች የበለጠ ተጋላጭ ያደርጋቸዋል፣ እናም ስለጤንነታቸው እና የወደፊት ዕጣዎቻቸው ትክክለኛ መረጃ ያለው የመወሰን ችሎታቸው ላይ ተጽዕኖ ያደርጋል። በተጨማሪም፣ ወጣቶች እንደዚህ ዓይነት የትምህርት እና ኢኮኖሚያዊ ዕድሎችን ሲያጡ እና እራሳቸውን እና ቤተሰቦቻቸውን በበቂ ሁኔታ የመጠበቅ ችሎታ ላይኖራቸው ስለሚችሉ እንዲህ ዓይነቱ ቀጣይነት ያለው መፈናቀል ትውልዳዊ ተፅዕኖ ሊኖረው ይችላል። የኢትዮጵያ መንግስት

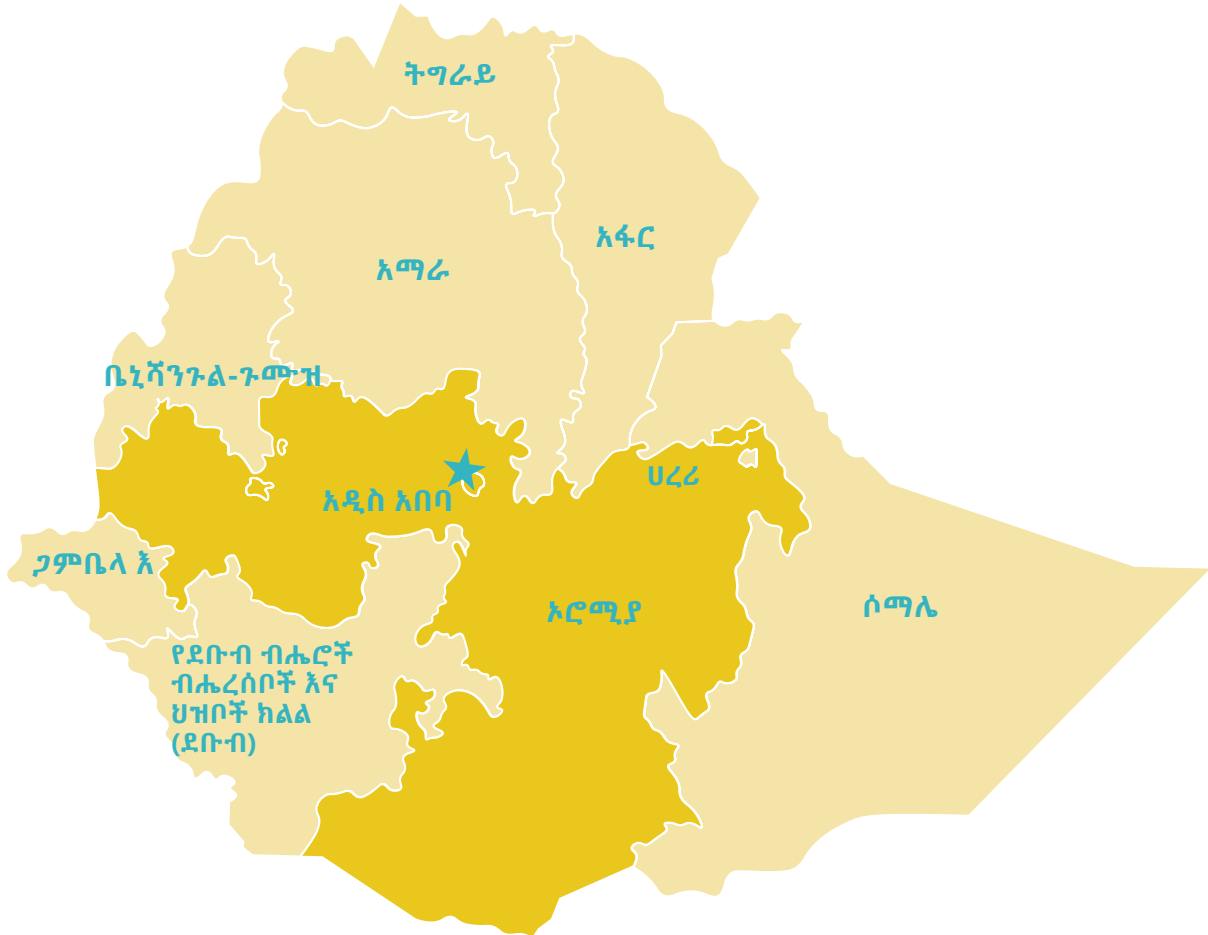
የ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) መመለስን ሀላፊነት ይወስዳል፣ ወጣቶች እራሳቸው ተፈናቅለው በሚኖሩበት ጊዜ እና አንዴ እንደገና ከሰፈሩ በኋላ ፍላጎታቸው እንዲሟላ የገለጹትን የጤና እና የልማት ተግዳሮቶች ማዳመጥ አለበት። ይህ ምላሽ ወጣቶችን ትርጉም ባለው መልኩ ማሳተፍ እና የሚከተሉትን ችግሮች መፍታት አለበት፡-

- የውሃ፣ የአካባቢ ጽዳት እና የግል ንፅህና (WASH) እና የአመጋገብ ድጋፍን ጨምሮ በተፈናቃይ ጣቢያዎች ውስጥ የኑሮ ሁኔታን ማሻሻል።
- ማህበረሰቡ በአካል የሚገኝበት የ SRH አገልግሎቶችን መስጠት።
- ከ IDP መሪዎች ጋር የሚተባበር በባህላዊ አግባብነት ያላቸውን ጣልቃገብነቶችን ማረጋገጥ።
- ጤናቸውን፣ ደህንነታቸውን እና መብታቸውን እንዲያረጋግጡ ለሴት ልጆች ትኩረት በመስጠት ለወጣቶች ትምህርት ያቅርቡ።

ወጣቶች እና ማህበረሰቦቻቸው ስለ እነርሱ SRH በመረጃ ላይ የተመሰረቱ ምርጫዎችን እንዲወስኑ እና አጠቃላይ ደህንነታቸውን እንዲያሻሽሉ ለመርዳት፣ መንግሥት እና ሰብአዊ እና የልማት ተዋናዮች በተፈናቃዮች ከተፈናቀለ ማህበረሰብ ጋር ባሕላዊ አግባብ ባለው መንገድ መማከር፣ ማስተማር እና መስራት አለባቸው። ማህበረሰቦችን እነርሱ በጾታዊ እና ስነ ተዋልዶ SRH ፍላጎቶቻቸው ዙሪያ ችግር መፍታ ውስጥ ማሳተፍ የተፈናቀሉ ዜጎች አስፈላጊ አገልግሎቶችን እና የጤና አጠባበቅ ፕሮግራሞችን ማወቅ እና መገናኘት መቻላቸውን ያረጋግጣል። እየተባበሰ ባለው የአየር ንብረት ቀውስ እና ተከታታይነት ባለው የግፊት እንቅስቃሴ ሁኔታ፣ በእንደዚህ አይነቱ መፈናቀል የሚሰቃዩ ማህበረሰቦች ተለይተው የሚታወቁትን ፍላጎቶቻቸውን ለማርካት በተሳታፊ ጥረቶች ሳይተባበሩ ከዚህ ይበልጥ ወደኋላ ይቀራሉ።

ከ 2018 ጀምሮ በግምት 3.2 ሚሊዮን የሚሆኑት ኢትዮጵያውያን በአገሪቱ ውስጥ በተከሰተው ግጭት እና የአየር ንብረት ቀውስ ምክንያት ከቤታቸው ተፈናቅለዋል ተፈናቃላዎች ይህም አገሪቱ ያስተናገደችውን 900,000 ስደተኞች እጅግ በላቀ ሁኔታ ይበልጣል።¹ በኢትዮጵያ ውስጥ ከ 51% በላይ የሚሆኑት የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPዎች) ሴቶች እና ልጃገረዶች ሲሆኑ 60% የሚሆኑት IDPዎች ደግሞ ዕድሜያቸው ከ18 ዓመት በታች ናቸው።² ከቅርብ ዓመታት ወዲህ በሀገሪቱ ውስጥ የተፈናቃዮች ቁጥር እየተበራከተ ሲሆን ኢትዮጵያ በዓለም በጣም በፍጥነት የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) ህዝብ እያደገ ካሉባቸው ሀገራት አንዷ ሆና መመዝገብ ችላለች።³ ሆኖም፣ አገሪቱ ከዚህ ቀደም ከጎረቤት ሀገሮቿ ጋር በተደረገው ጦርነት፣ የውስጥ የጎሳ ግጭት ዓመታት፣ ድርቅ፣ ጎርፍ እና ረሃብ በተከሰተ ረዘም ላለ ጊዜ መፈናቀል ውስጥ የሚኖሩ በርካታ ቁጥር ያላቸው የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) አሉ።⁴ እንደ ስደተኞች ሁሉ፣ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች በስርዓት ጥቃት እና ወደ ቤታቸው የመመለስ ፍርሃት ተጎድተዋል፤ መተዳደሪያዎቻቸውን እና የሚያገኙትን አስፈላጊ አገልግሎቶችንም ያጣሉ፤ እና የኋላ ኋላ ለሰብአዊ መብት ረገጣዎችም አደጋ ተጋልጠዋል። የኢትዮጵያ መንግስት በኤፕሪል 2019 የተፈናቃዮች ህዝቦችን መመለስ በጀመረበት ወቅት እስከ ጁን 2019 1.8 ሚሊዮን ሰዎች ተመልሰዋል፣ ከቦታ ቦታ መፈናቀሉም የቀጠለ ሲሆን በስደት አካባቢዎች ወይም በተቀባይ ማህበረሰቦች ውስጥ የሚኖሩት ጥበቃ እና ሰብአዊ እርዳታ ይፈልጋሉ።⁵

ምስል 1: የኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስታት ካርታ ለዚህ ጥናት ጉዳይ የተደረገው ምርመር በኦሮሞያ ክልል የጉርምስና እና የወጣቶች ተፈናቃዮች (IDPs) ፈታኝ ችግሮች እና ፍላጎቶች SRH ላይ ጥናት ተካሂዷል

የኢትዮጵያ ህዝብ ብዛት 104 ሚሊዮን ነው፣ ከዚህም ውስጥ የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች ቁጥር 3.2 ሚሊዮን ሲሆን — 51% የሚሆኑት ሴቶችና ልጃገረዶች እና 60% ዕድሜያቸው ከ 18 ዓመት በታች ናቸው።

ሴቶች፣ ልጆች እና ወጣቶች ብዙውን ጊዜ የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDP) መቼቶች ውስጥ የማይታዩ የተወሰነ የጤና ማጎልበቻ፣ የበሽታ መከላከል እና የህክምና ፍላጎቶች አላቸው። ለምሳሌ ያህል፣ በ 2018 የተባበሩት መንግስታት የስነ ሕዝብ ፈንድ (UNFPA) በግምት ከአንድ ሚሊዮን በላይ የሚሆኑ በሀገር ውስጥ የተፈናቀሉ ኢትዮጵያውያን የመውለድ ዕድሜ ያላቸው ሴቶች እና ልጃገረዶች ደህንነታቸው የተጠበቀ ወሊድን፣ የእናቶች እና አራስ ሕፃን እንክብካቤ፣ ለሴቶች እና ለልጆች የደህንነት በታዎች፤ እና ወሲባዊና እና የጾታ-ነክ ጥቃቶች (SGBV) አደጋን ለመቀነስ እና ምላሽ መስጠትን ጨምሮ ምንም ዓይነት በቂ የሕይወት አድን ጣልቃ ገብነት አልነበራቸውም።⁶

ወጣቶች - ከ 10 እስከ 24 ዓመት ዕድሜ ያላቸው - በማንኛውም በጥሩው ሁኔታዎች ውስጥ ያልተሟሉ ልዩ የጤና ፍላጎቶች አሏቸው። የኢትዮጵያ መንግሥት የወጣት የህብረተሰብ ክፍሎችን የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ሁኔታ ለማሻሻል ጥረት አድርጓል፤ ከጠቅላላው 41% የሚሆኑት የአገሪቱ 104 ሚሊዮን ህዝብ ዕድሜያቸው ከ 15 ዓመት በታች እና ከ 28% በላይ ከ 15 እስከ 29 ዓመት ዕድሜ ያላቸው መሆናቸው አፈሴላዊ ቅድሚያ የሚሰጠው ነው።⁷ ወጣቶች በአፍላ እድሜ ወቅት እና ወደ ጎልማሳነት ጊዜ በፍጥነት አካላዊ፣ አእምሮዊ፣ ስሜታዊ እና ማህበራዊ እድገቶች ያካሂዳሉ።⁸ ሆኖም ግን በስፋት፣ በኢትዮጵያ ወጣቶች ብዙውን ጊዜ ስለጤንነታቸው እና ስለ ጤና አጠባበቅ ብዙ እውቀት የላቸውም ፤ በተለይም ሴቶች ልጆች የመንቀሳቀስ ችግሮች ያጋጥማቸዋል ፤ እና በአገልግሎታቸው ተደራሽነት ላይ ተጽዕኖ በሚያሰርፉ በቤተሰቦቻቸው፣ በእኩዮቻቸው ወይም በአገልግሎት ሰጪዎቻቸው በስነ-ምግባር እና አድልዎ የተከለከሉ ናቸው።⁹

የጤና እንክብካቤን ለማግኘት እንቅፋቶች እየተባባሱ በሄዱበት እና በአፍላ እድሜ ያሉ እና ወጣቶች ለጤንነት እና ጥበቃ ችግሮች በከፍተኛ ደረጃ በተጋለጡበት ሁኔታ በወጣቶች የመፈናቀል ሁኔታ ምክንያት የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ፍላጎቶች አይቀንሱም።¹⁰ በኢትዮጵያ ብሔራዊ የሰብአዊ ግብረመልስ

ዕቅድ መሠረት በ 2020¹¹ በአገሪቱ ውስጥ 8.4 ሚሊዮን የሚሆኑት ሰዎች በሀገሪቱ ውስጥ ሰብአዊ እርዳታ ይፈልጋሉ።¹¹ በእቅዱ ውስጥ ከተገለጹት ጉዳዮች ውስጥ መሠረታዊ የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና አገልግሎቶች ተደራሽነት መስጠትን ጨምሮ ከአኗኗር ደረጃዎች ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ወሳኝ ችግሮች መፍታት ነው። በእንደዚህ ዓይነት የችግር ሁኔታዎች ውስጥ፣ በመንግስት የሚመራ እና በዓለም አቀፍ ድርጅቶች የሚመራ የዘርፉ ክፍሎች ምግብ፣ ስነ-ምግብ፣ ጤና እና ጥበቃን ጨምሮ የተፈናቀሉ ሰዎች ለሚያጋጥሟቸው ክፍተቶች ምላሽ ለመስጠት የተቀየሱ ናቸው።¹² በአሁኑ የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች የሀገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPዎች) ውስጥ ከአንድ ሦስተኛው በላይ ላለፉት ሦስት ዓመታት እንደተፈናቀሉ እንደየተነገው ሲሆን ከበስተጀርባ ያሉት አነቀሳቃሾች ካልተፈቱ በስተቀር በግጭቶች እና በአደጋዎች ምክንያት የተፈጠረው መፈናቀል ይቀጥላል እና የሚጎዱ ሰዎች ቁጥር እንደሚጨምር የሚጠበቅ ሲሆን — የመራቢያ ዕድሜ ያላቸው ሴቶች እና ልጃገረዶች፣ ጎረምሶች እና ወጣቶች ላይ ከፍተኛ ጉዳት እየደረሰ ነው።¹³

ወደ ፍልሰት አስተዋጽኦ የሚያደርጉት ምክንያቶች — እና እንዲሁም መፈናቀል ራሱ — ብዙውን ጊዜ ለ SRH ፍላጎቶች ምላሽ የመስጠት አቅሙ ዝቅተኛ በመሆኑ፣ ምናልባት በዝቅተኛ ምንጮች እና ተገቢ ባልሆኑ ምላሾች ሊባባሱ ይችላሉ ይሆናል። ተፈናቃዮች ባሉባቸው አካባቢዎች የመንግስት ድጋፍ ሰጪዎች፣ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች (NGOs) እና ለተፈናቀሉ ህዝቦች እርዳታ የሚያቀርቡ ሌሎች አጋሮች የወጣቶች በመፈናቀል ሁኔታ ውስጥ ያሉ የወጣቶች የ SRH ተጋላጭነት የተሻለ ግንዛቤ ሊኖራቸው ይገባል። በተለይ ተፈናቃዮች ራሳቸው በትናናሽ ከተሞች እና ከተሞች ውስጥ መጠለያ፣ መተዳደሪያ እና የጤና እንክብካቤን ሲፈልጉ ይህ በጣም ወሳኝ ነው።¹⁴ በእነዚህ ቅንጅቶች ውስጥ፣ ሕዝቦች ብዙ እና የተዳራረቡ መፈናቀል ሲያጋጥማቸው እና በከተሞች ውስጥ የመጥፋት ሁኔታ ከፍተኛ ሲሆን በችግሮች እና በልማት ፕሮግራሞች መካከል ያለው ድንበር ከጊዜ ወደ ጊዜ ይደበዝዛል።

የወጣት የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) ማዳመጥ፡- ግኝቶች

በዓለም ዙሪያ፣ በመፈናቀል እና በግጭት ወቅት ሴቶችና ልጃገረዶች ለ ወሲባዊ እና ምታ ላይ የተመሠረተ ጥቃት (SGBV) በጣም የተጋለጡ መሆናቸውን መረጃዎች አሳይተዋል። በኢትዮጵያ ውስጥ፣ በሂደት ላይ ያለ የምታ እና የጉርምስና ዕድሜ-አቀፍ፡- ግሎባል ማስረጃ (GAGE) ፕሮግራም - በዘጠኝ ሀገራት ውስጥ በጉርምስና ዕድሜ ጤናማነት ውስጥ የተደረጉ የእድገታዊ ምርምር እና የግምገማ ጥናት - ለ ሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDP) ሴቶች እና ልጃገረዶች አስገደዶ መደፈር እና ወሲባዊ ጥቃት በርካታ ምሳሌዎችን ገልጦ አሳይቷል።¹⁵ በቀውሱ የተጎዱ ሴቶች እና ልጃገረዶች፣ ባልተሟሉ የእርግዝና መከላከያ ፍላጎቶች እና ጤናማ ፅንሰ ማስወረድ ባለመኖራቸው ምክንያት ከፍተኛ ያልተፈለገ እርግዝና ደረጃ ያጋጥማቸዋል እንዲሁም በበጎ አድራጊ አካባቢዎች ውስጥ እርግዝና እና ልጅ መውለድ ለሕይወት አስጊ ሊሆኑ ይችላሉ።¹⁶ ምንም እንኳን የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) ጥራት ያለው የ SRH መረጃ፣ አገልግሎቶች እና አቅርቦቶች ለማቅረብ ጥረት ቢኖርም እነዚህ ጥረቶች ስር የሰደደ ዝቅተኛ ገቢ ያላቸው እና ምላሾች በበቂ ሁኔታ ቅድሚያ ያልተሰጣቸው ናቸው።¹⁷ በቀውስ የተጎዱ የህብረተሰብ ክፍሎችን እንዴት መገናኘት እና ማገልገል እንደሚቻል የበለጠ ለመረዳት፣ በ 2018 የስነ-ተዋልዶ ጤና በቀውሶች ውስጥ የተባለ የበይነ-ኤጀንሲዎች የሥራ ቡድን፣ የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ቡድንገተኛ ጊዜ እና በአፍላ እድሜ ያሉ እና ወጣቶች በሚገጥሟቸው ልዩ ተግዳሮቶች ላይ በተኮረ ጥናት ውስጥ ክፍተቶችን ለይቷል።

ለዚህ SRH እውቀት እድገት አስተዋፅኦ ለማድረግ የ SRH ፕሮግራሞች እና የፖሊሲ ምክሮች አካታች፣ መብቶች-ተኮር እና ስትራቴጂካዊ መሆናቸውን ለማረጋገጥ፣ የተፈናቀሉ ወጣቶች አመለካከታቸውን ከፍ ለማድረግ PAI ፈልጓል። PAI፣ ወጣቶች የ SRH ፍላጎቶቻቸውን እንዴት እንደሚረዱ፣ እንደሚሞክሩ እና እንደሚያስተዳድሩበት እንዲሁም እንደ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች እና እንደ ጎረምሳ እና ወጣት ተሞክሮዎቻቸው ጋር የተስተካከሉ መሆናቸውን በማተኮር፣ በኢትዮጵያ በኦሮሚያ ክልል በተፈናቀሉ ህዝቦች መካከል የሚደረገውን ምርምር ከሚመራው ከጂማ ዩኒቨርሲቲ ጋር በመተባበር ጥናት አካሂዷል። ጥናቱ የተካሄደው ከ 10 እስከ 24 አመት እድሜ በሆናቸው የዓለም ጤና ድርጅት (WHO) በተገለፀው ከ 42 ወጣቶች ጋር በመሆን በአክቶበር እና በኖቪምበር 2019 ነው።¹⁸ ለዚህ ዘገባ፣ ከ 10 እስከ 13 ዓመት የሆኑ በጣም ወጣት ጎልማሶችን አላካተትንም። የትኩረት ቡድን ውይይት (FGDs) በእድሜ ክልል (ከ 14 እስከ 18 ዓመት እድሜ ወጣት ጎረምሶች እና ከ 19 እስከ 24 ዓመት እድሜ ወጣቶች) እና በፆታ ተለያይተዋል። FGDs በ 12 ቁልፍ መረጃ ሰጪ ቃለመጠይቆች (KIIs) እንዲሁም በተመረጡ ወጣቶች፣ IDP ማህበረሰብ እና ሴቶች መሪዎች፣ ከአካባቢ የጤና ባለስልጣናት፣ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች (NGOs) ተወካዮች እና ሌሎች ባለድርሻ አካላት በተጨማሪ መደበኛ ባልሆነ ውይይቶች ተሟልቷል።

ለዚህ ሪፖርት ቃለ ምልልስ ያደረጉት ወጣቶች የሚኖሩት በከተማ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) ሰፈር ውስጥ ነው። የተፈናቃዩ በታ እና መለያ ዝርዝር እና እና የሚገኙበት ከተማ ለ FGD ተሳታፊዎች እና ለሌሎች ምላሽ ሰጪዎች ጥበቃ ተከልክሏል። መጀመሪያው ከምሥራቅ ኢትዮጵያ ከምሥራቅ ሐረር ክልል፣ IDP ማህበረሰብ በመጀመሪያ በ 2000 ዎቹ በድርቅ ምክንያት ተፈናቅሏል። በምዕራብ ኦሮሚያ ክልል ውስጥ ከነበሩበት

ስፍራ ጋር በጣም የቅርብ ጊዜ የሆነውን ከጁን 2018 ጀምሮ በርካታ መፈናቀሎችን መቋቋም ችለዋል። ይህ ቡድን ለ20 ዓመታት ያህል፣ የተራዘመ መፈናቀል በመባል የሚታወቅ ሲሆን በተከታታይ ድርቅ ምክንያት በተከታታይ አስገዳጅ መፈናቀል አገጥሞታል እና በተከታታይ በመንግስት መሪነት የተመራ ለእርሻ አኗኗር እና ለኑሮ መተዳደር አስተማማኝ ባልሆነ ሰፈራዎች ያልተሳኩ የእንደገና ሰፈራዎች ጥረቶች ተደርገዋል።

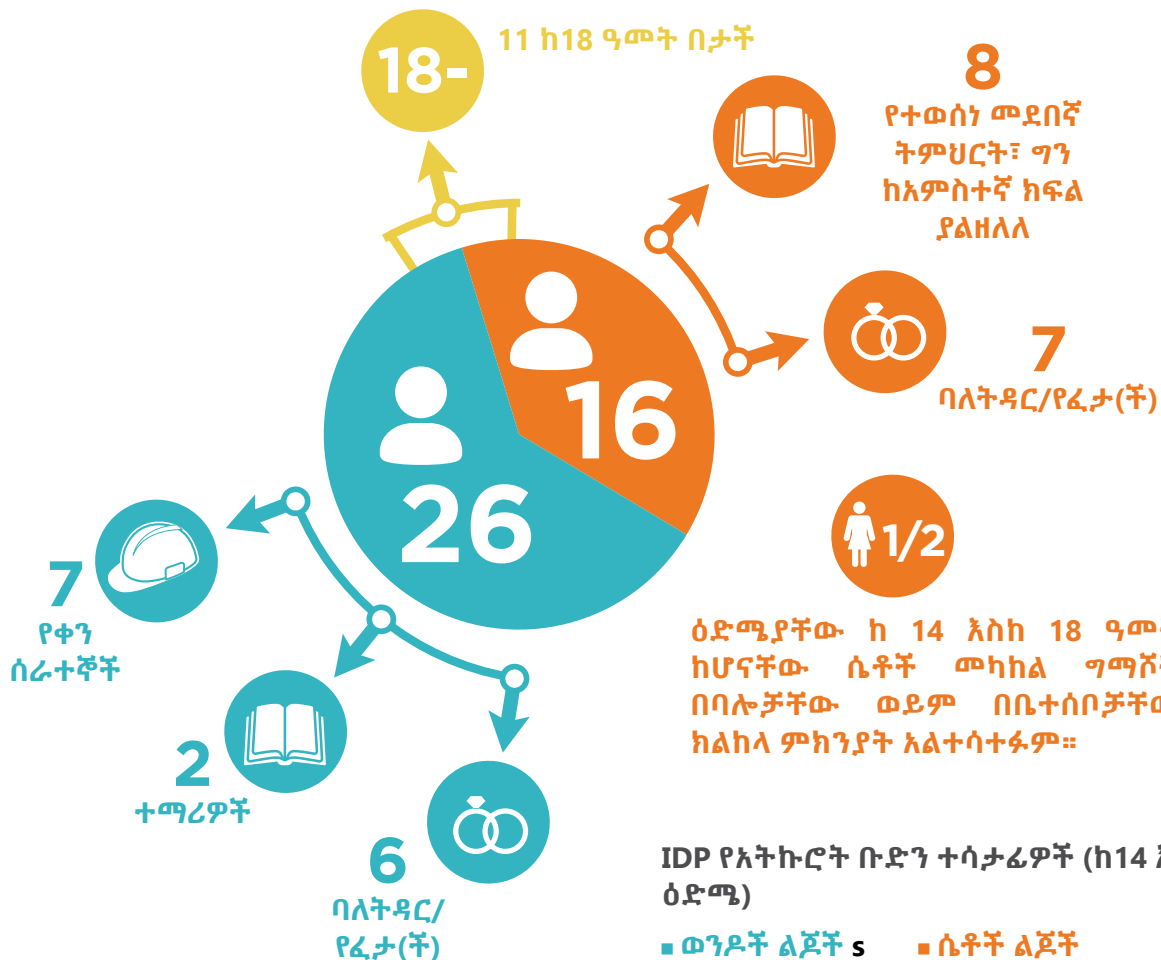
የተፈናቀለው ማህበረሰብ አሁን በተለወጠ መጋዘን ውስጥ እየኖረ ነው። የጨርቅ ክፍልፋዮች ያሉት አንድ ትልቅ አዳራሽ በግምት 2,500 የሚሆኑ ግለሰቦችን ያቀፉ 610 አባወራዎችን ይይዛል። በዚህ አካባቢ፣ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) ማህበረሰብ አባላት ይተኛሉ፣ ምግብ ያበስላሉ እንዲሁም እንደ መስጊድ በተቆረጠው ስፍራ ያመልካሉ። ምንም እንኳን እነዚህ እንቅስቃሴዎች የቆሻሻ ውሃ፣ ቆሻሻ እና የሰዎች ቆሻሻን ጨምሮ በመቃወም በከተማው ነዋሪዎች የተከለከሉ ቢሆንም ለተጨማሪ ምግብ ማብሰያ እና ለመታጠብ ከቤት ውጭ ያለውን ቦታ ይጋራሉ። ምንም እንኳን ሜዳላይ ሰገራ መውጣት በተለይ ለልጆች የተለመደ ቢሆንም መላው IDP ማህበረሰብ አንድ ንፁህ የውሃ ምንጭ፣ አንድ የንፅህና ማጠራቀሚያ እና አንድ የመፀዳጃ ቤት ይገኛል። የተፈናቀሉ ወንዶች ልጆች እና ሰዎች የቀን ሠራተኞች ሆነው ሲሠሩ እንዲሁም አንዳንድ ሴቶች በከተሞች የቤት ውስጥ ሥራቸውን ያከናውናሉ። የአካባቢው መንግሥት በሃገር ውስጥ ለተፈናቀሉ ሰዎች (IDPs) 15 ኪሎግራም የእርዳታ ምግብ፣ አብዛኛውን ጊዜ በቆሎ፣ በወር ለአንድ ሰው ይሰጣል እንዲሁም ማንኛውም አስፈላጊ መድሀኒቶች ከግል ፋርማሲ መገዛት ቢኖርባቸውም የከተማው ጤና ቢሮ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) ያለ አንዳች ክፍያ በነፃ በሆስፒታሎች ህክምና እንዲያገኙ ዝግጅት አድርጓል።

¹⁶ በዚህ በጣም ፈታኝ ሁኔታ ውስጥ፣ ወጣቶች ከ SRH ጋር

ከ42 ወጣቶች ጋር የትኩረት ቡድን ውይይት

ከ 42 ቱ የትኩረት ቡድን ተሳታፊዎች መካከል 26ቱ ወንዶች እና 16ቱ ሴቶች ነበሩ። ዕድሜያቸው ከ 18 ዓመት እድሜ በታች 11 ነበሩ። ሰባት ወንዶች እና ወጣቶች የቀን ሠራተኞች ሲሆኑ ሁለቱ ብቻ በጊዜው በትምህርት ላይ ነበሩ። በአሁኑ ጊዜ ማንም ልጃገረዶች ትምህርት ቤት አልነበሩም። ግማሾቹ ልጃገረዶች እና ወጣት ሴቶች የተወሰነ መደበኛ ትምህርት ነበራቸው፣ ግን ከአምስተኛ ክፍል በላይ አይደሉም። ከ 26 ወንዶች እና ወጣት ወንዶች መካከል ስድስቱ አግብተዋል ወይም ፈትተዋል፣ ከአስራ ስድስት ሴት ልጆች እና ወጣት ሴቶች መካከል ሰባቱ አግብተዋል ወይም ፈትተዋል። ተሳታፊዎች ልጆች እንዳሏቸው ሪፖርት አላደረጉም። ስድስት የትኩረት ቡድን ውይይቶች ታቅዶ እያለ ከ 14 እስከ 18 ዓመት ከሚሆኑት ሴት ልጆች ጋር እቅድ ተይዞ የሴቶቹ ባሎች ወይም ቤተሰቦች እንዲሳተፉ ስለማይፈቅዱላቸው ሁለቱ ተሰርዘዋል።

ምስል 2፡ ጎረምሳና ወጣት የአገር ውስጥ ተፈናቃዮች የጾታና ስነ ተዋልዶ ጤና ተግዳሮቶችና ፍላጎቶችን የተመለከተው የዚህ የኬዝ ጥናት ምርመር በኦሮሚያ ክልል የተካሄደ ነው።

በተዘመዱ ወጣቶች ከላይዋቸው ተጋላጭነቶች መካከል ዋነኞቹ የሚያሰባቸው ጉዳዮች የሚከተሉትን ያካትታሉ፡-

- ሕፃን፣ ያለ እድሜ እና አስገዳጅ ጋብቻ እና በጉርምስና እርግዝና እና ልጅ መውለድ ፤
- የእርግዝና መከላከያ አጠቃቀም ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ ማህበራዊ እና ሃይማኖታዊ ልማዶች ፤
- የ SRH ትምህርት እና መረጃ እጥረት፤ እና
- የተፈናቃዩ በታ ለጸታዊና ስነ ተዋልዶ ጤና እና መብቶች (SRHR) እንቅፋት።

የልጅነት፣ ያለ እድሜ እና የግዳጅ ጋብቻ እና የጉርምስና እርግዝና እና ልጅ መውለድ።

ተፈናቃዮቹ ወጣቶች ከእኩዮቻቸው፣ ከቤተሰቦቻቸው እና ከሃይማኖት መሪዎቻቸው ከጋብቻ በፊት የጸታ ግንኙነት መፈጸምን ጨምሮ የተወሰኑ ልማዶችን እንዲያከብሩ ይጠበቅባቸዋል። መፈናቀሉ ቤተሰቦቻቸው ውስጥ ግላዊነት ወደ ሆነ ጠባብ ስፍራዎች እንዲገቡ ያስገድዳቸው እንደመሆኑ ወጣቶች ለሃይማኖታዊ እና ለሌሎች የቡድን ማህበራዊ ልማዶች ከፍተኛ እምነት እንዳላቸው አሳውቀዋል። ሁለቱም ወጣት ተሳታፊዎች እና ቁልፍ መረጃ አቀባዮቻቸው፣ የተጨማሪ የመኖሪያ አካባቢ ሁኔታዎች በማህበረሰቡ ጎቃት ምክንያት የወጣት ሴቶችን እና የልጆችን ለአንዳንድ የወሲባዊ እና ፆታ ላይ የተመሠረተ ጥቃት (SGBV) ተጋላጭነት በመቀነሱን አሳውቀዋል። ሆኖም የቀደመው የሥርዓተ-ፆታ ሚናዎች እና እኩልነት እንዲሁም ባህላዊ እና ሃይማኖታዊ ልማዶች ቀደም ብሎ ለማግባት እና ልጆች እንዲወልዱ ጫናዎችን አጠናክረዋል።¹⁹

ያለ እድሜ እና የግዳጅ የልጅነት ጋብቻ፣ ያለ እድሜ እርግዝና እና ልጅ መውለድ እንዲተገበሩ በሰፊው እውቅና ተሰጥቷቸዋል። እነዚህ በወጣት ተሳታፊዎች ዘንድ ተቀባይነት ያገኙ ቢሆንም፣ እንደዚህ ዓይነቶቹ አሰራሮች የወጣቶችን ጤና፣ የትምህርት እና ኢኮኖሚያዊ ደህንነትን እንደሚፈታተን አምነዋል። የልጅነት ጋብቻ እና የጉርምስና እርግዝና ደረጃዎች በአጠቃላይ በመላው ኢትዮጵያ ከፍተኛ ናቸው። ከ 14% በላይ የሚሆኑ ልጃገረዶች በ 15 ዓመታቸው ያገባሉ እና ከ 40% በላይ በ 18 ዓመት ያገባሉ፣ እና ከ 15 እስከ 19 ዓመት ዕድሜ መካከል የሚገኙ 13% ጎረምሳዎች የወለዱ ናቸው።²⁰ የትኩረት ቡድን ውይይት (FGDs) ተሳታፊዎች እንዳሉት ወንዶች ልጆች ዕድሜያቸው 16 ወይም 17 ዓመት እንደሚያገቡ ሪፖርት ተደርጓል። በህብረተሰቡ ውስጥ ያሉ ልጃገረዶች ግን ከ 12 እስከ 14 ዓመት ዕድሜ ባለው ጊዜ የማግባት ተቀባይነት አላቸው። አንዳንዶች መፈናቀሉ ሴት ልጆች እንዲያገቡ እና ቀደም ሲል ከነበረው ጊዜ ይልቅ ቀድመው እንዲደረግዙ እንዳደረጋቸው ጠቁመዋል። አንድ ወጣት ተሳታፊ እንደገለጸው ይህ ለውጥ ምክንያቱ መደበኛ ትምህርት

ባለመገኘቱ ሲሆን ጎልማሶች ከትምህርት ቤት ውጭ መሆን፣ ወጣቶች ያለ እድሜ የግብረ ሥጋ ግንኙነት እንዲጀምሩ እና ቤተሰብን እንዲጀምሩ ያለ እድሜያቸው እያገቡ ነው። ከ 42ቱ ተሳታፊዎች መካከል ሁለቱ ወንዶች ልጆች እና ምንም ሴቶች አንዳቸውም በአሁኑ ጊዜ በከተማው ትምህርት ቤት እየተማሩ አይደሉም።

ወጣቶች ሰዎች በተለይ ያለ እድሜ እርግዝና እና በወሊድ ወቅት ስላለው አደጋ እንዲሁም የጉርምስና ዕድሜ እናቶች እና የልጆችን አደጋዎች ያውቁ ነበር። በርካታ ወጣቶች የፊስቱላ እና በሽተኝነት ጨምሮ በመጀመሪያዎቹ እርግዝና ወቅት የሚከሰቱትን የጤና ችግሮችን እንዲሁም በልጃገረዶች ትምህርት የማግኘት ችሎታ እና በቤተሰብ ኢኮኖሚያዊ አመለካከት ላይ ተጨማሪ መጥፎ ውጤት ያለውን ተጽእኖ ያውቃሉ። አንድ ተሳታፊ ሁኔታውን እንደሚከተለው ገልጸዋል፡-

“ያለ እድሜ፣ ተገቢ ያልሆነ እድሜ ጋብቻ አስቸጋሪ ነው ምክንያቱም በቤተሰቦች ኑሮ ላይ ተጽዕኖ ሊያስከትል ይችላል። የኑሮ ደረጃዎችን ሊቀንስ ይችላል። ከ 18 ዓመት በታች ጋብቻ ችግር አለበት... አንዲት ሴት በእርግዝና እና በወሊድ ጊዜ ችግሮች ሊያጋጥሟት ይችላሉ። እንዲሁም በአጠቃላይ የእሷ እና የቤተሰቧ ኑሮ ላይ ተጽዕኖ ሊያሳርፍ ይችላል።”

የልጅነት ጋብቻ እና የአሥራዎቹ ዕድሜ እርግዝና ሴት ልጆች ከድህነት ለማምለጥ በሚችሉባቸው አጋጣሚዎች ላይ ጠንካራ ተፅእኖ አላቸው። ልጃገረድ እርግዝናን ማስቀረት ከቻለች የትምህርት እና ኢኮኖሚያዊ ተዳዳሪነቷ በከፍተኛ ሁኔታ ይጨምራል።²¹ መፈናቀል እነዚህን የሚጠበቁ ተስፋዎች የሚያስከፋ ብቻ ነው። ሆኖም፣ የአሁኑ የ IDP ማህበረሰብ የኑሮ ሁኔታዎች የተወሰነ ችግር ቢሆንም፣ በ IDP ማህበረሰብ ውስጥ፣ እርግዝና ለማዘግየት ከባድ እንዲሆን በማድረግ እና ትምህርትን በማስቀደም፣ ማህበረሰባዊ-ባህላዊ እና ሃይማኖታዊ አመለካከቶች ቀደም ብለው ቤተሰቦች እንዲኖሯቸው ትኩረት ተሰጥቷል።

የእርግዝና መከላከያ አጠቃቀም ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ ማህበራዊ እና ሃይማኖታዊ ልማዶች።

አሁን ያሉት ማህበረሰባዊ-ባህላዊ ልማዶች የፆታ ተለዋዋጭነትን እንደገዙ ሁሉ፣ በ IDP ማህበረሰብ ውስጥ ዘመናዊ የወሊድ መቆጣጠሪያን እንዳይጠቀሙ ደግሞ ይከለክላሉ። ከጋብቻ በፊት ወሲብን ለማስቀረት ካለው ጥብቅ እምነት በተጨማሪ ይህ IDP ማህበረሰብ የእስልምና ትርጓሜ ኮንዶም መጠቀምን እንደ ነውር ይቆጥራል። በማህበረሰቡ ውስጥ ወጣቶች ቀደም ብለው እንዲያገቡ እና ብዙ ልጆችን እንዲወልዱ የሚጠበቅ ነገር አለ - ቁጥራቸው እየጨመረ እንዲሄድ ከሚያስፈልገው ስሜት ጋር ተያይዞ በስደቱ ጊዜ የቀጠለ ግዴታ ነው። እነዚህ ማህበራዊ ጫና በቤተሰቦች ውስጥ እና መካከል የተጠናከረ እና በወጣት ተሳታፊዎች እና በእኩዮቻቸው መካከል የሚሰማ ይመስላል። አንድ ወጣት እንደተናገረው “በአካባቢያችን ውስጥ ምንም

እንኳን ወጣት ጥንዶቹ፣ ከተጋቡ በኋላ ለወሊድ መቆጣጠሪያ ወደ ጤና ተቋም መሄድ ቢፈልጉም ቤተሰቦቻቸው አይፈቅዱም።”

ባለፉት ሁለት ዓመታት አሁን ባለበት ሥፍራ ላይ ሲኖሩ፣ የትኩረት ቡድኑ ተሳታፊዎች የጤና ኤክስቴንሽን ሠራተኛን ጉብኝት አንድ ጊዜ ብቻ ያስታውሳሉ። የጤና ባለሙያው በሃገር ውስጥ ለተፈናቀሉ ሰዎች (IDPዎች) ስለ የቤተሰብ ምጣኔ እና ስለ የወሊድ መከላከያ ለማስተማር ጥረት ሲያደርግ፣ የ IDP የሃይማኖት እና የባህል መሪዎች አባላቱን የእርግዝና መከላከያ እንዳይጠቀሙ ከልክለው ነበር። ሆኖም፣ በኋላ ላይ አንዳንድ ሴቶች ዘመናዊ ዘዴዎችን እንደሚጠቀሙ ወይም እንደሞከሩ ይታመን ነበር። ወጣት ተሳታፊዎቹ ያገቡ ሴቶች እና ልጃገረዶች ያለባቸው ፈቃድ እና መገኘት የወሊድ መከላከያ ዘዴዎችን እንዲፈልጉ የማይፈቀድላቸው መሆኑን አስረግጠው አስረድተዋል። ልማዶች የሴቶች እና የሴቶች ልጆች የነፃነት ሁኔታን ይገደባል እንዲሁም የፆታ እና የኃይል ለውጦች፣ ልጅ የመውለድ መጠባበቆችን እና በቤተሰብ እቅድ አፈፃፀም ላይ ተጽዕኖ ያሳድራሉ። አንድ ተሳታፊ እንዲህ አለ፡-

“በአካባቢያችን የወሊድ መቆጣጠሪያን የመውሰድ እንደዚህ ያለ ነገር የለም። እና የኮንዶም አጠቃቀም ልምምድ ስለሌለ፣ ወጣቶች ኮንዶም ሳይጠቀሙ ከጋብቻ በኋላ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ያደርጋሉ። [የወሊድ መከላከያ] መርፌን በመጠቀም አንዲት ሴት ከተገኘች፣ ከባላ ጋር ትጋጫለች። በተመሳሳይም፣ ካባ በኋላ እርሱም ኮንዶም አይጠቀምም።”

ወጣቶቹ የወሊድ መከላከያን በተመለከተ የህብረተሰባቸውን እምነት በጥብቅ እንደሚከተሉ ተናግረዋል። ሆኖም የወሊድ ክፍተት አለመኖር በሚገጥማቸው ችግሮች አሳስበው ነበር። አንድ ተሳታፊ እንደዘገበው፣ “እነሆ፣ አንድ ባልና ሚስት እስከ ዘጠኝ ወይም 10 ልጆች ሊኖራቸው ይችላል። ለዚህ ነው ብዙ ችግሮች እያጋጠሙን ያለው። ሴቶች ያለ ክፍተቶች በእያንዳንዱ አመት እየወለዱ ነው።” ወጣቶች አሁን ባለው የኑሮ ሁኔታቸው፣ በቂ የተመጣጠነ ምግብ እጥረት እና የኑሮ መተዳደር ችግርን ያስወግዳሉ ብለው ያመኑትን የእርግዝና ለማዘግየት እና ልጆች ለማራራቅ የወሊድ መከላከያ ጥቅሞች ሊኖሩ እንደሚችሉ ተገንዝበዋል። ሆኖም በማህበረሰባቸው የሃይማኖታዊ እና ባህላዊ ልምዶች ምክንያት ሁሉም ወጣት ተሳታፊዎች የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) እና የሃይማኖት መሪዎች ተሳትፎ ከሌለ የወሊድ መቆጣጠሪያን ጨምሮ ለወሲብ እና የመራባት ጤና SRH መረጃ መዳረሻ፣ ትምህርትን እና አገልግሎቶችን ለማግኘት ወጣቶች እምብዛም ዕድል እንደማይኖራቸው ተገንዝበዋል። አንድ ተሳታፊ ያንን ለመግለጽ ቀጠለ፡ -

“ታውቃላችሁ፣ አብዛኛዎቹ መሪዎቻችን በጭራሽ

ትምህርት የላቸውም። የጤና ባለሙያዎች ወደ እኛ ቢመጡ፣ ሁላችንም አንድ ላይ ስብስበውን ምክር ቤሰጡን ጥሩ ይሆናል። እነርሱ፣ [የማኅበረሰብ መሪዎች] ጥሩ ትምህርት ያገኛሉ። ምንም ትምህርት ስለሌላቸው፣ ምንም እንኳን ወጣቶች የወሊድ መቆጣጠሪያ አገልግሎቶችን መጠቀም ቢፈልጉም፣ በጤንነታቸው ላይ ተጽዕኖ ይኖረዋል ብለው ስለሚያስቡ መጠቀማቸው ይፈራሉ። ስለዚህ አንድ የጤና ባለሙያ እዚህ ቢመጣ እና ሁሉንም ጥቅሞችም አና እንዴት እንደሚጠቀሙበት ቢያስተምሯቸው ጥሩ ነው።”

የጾታዊና ስነ-ተዋልዶ ጤና ትምህርት እና መረጃ እጥረት።

የትኩረት ቡድኑን ተሳታፊዎች ስለ ዘመናዊ የእርግዝና መከላከያ ምርጫዎች እና የ SRH የተገደበ ማሳወቅን ገልጸዋል። የተወሰኑት ወጣቶች አሁን ከመፈናቀላቸው በፊት ስለ ዘመናዊ የወሊድ መከላከያ ዘዴዎች - በተለይ የሚቀበሩ እና መረጃዎች - መረጃ አግኝተዋል። ምንም እንኳን ውጤታማነቱን በተመለከተ የተሳሳቱ አመለካከቶች ቢኖሩም አብዛኛዎቹ ባለትዳሮች በማህበረሰቡ ውስጥ ይበልጥ ተቀባይነት ያለውን የወቅትልክ ዘዴን እንደሚጠቀሙ ሪፖርት አድርገዋል። በግብረ ሥጋ ግንኙነት የሚተላለፉ ኢንፌክሽኖችን እና ኤች.አይ.ቪ በተመለከተ አንዳንድ ስጋቶችን መረዳት ነበር። ብዙ ወጣቶች ቀደም ሲል የግንዛቤ ማስጨበጫ ጥረቶችን በማግኘታቸው ለ ኤች.አይ.ቪ ምርመራ ፍቃደኛ ነበሩ ወይም ቀደም ሲል ምርመራ ተደርጎባቸው ነበር። ስርጭትን በተመለከተ ትክክለኛ ያልሆነ ግንዛቤ እና መረጃ ቢገልጹም የኤችአይቪ ምርመራ ለጋብቻ ቅድመ ሁኔታ እንደሆነ አይተዋል።

ምንም እንኳን የ IDP ማህበረሰብ ጫና ቢኖርም፣ የእርግዝና መከላከያ ዘዴ መጠቀም ለሚፈልጉ፣ ተሳታፊዎች ስለ SRH መረጃ እና ስለ ሚገኙ አገልግሎቶች ውስን ዕውቀት ነበራቸው። ተፈናቃዮቹ መደረሰ የሚችሉት የአካባቢው ሆስፒታል መርፌን እና ኮንዶምን ጨምሮ የእርግዝና መከላከያ ይሰጣል እንዲሁም ሌሎች ወሲብ እና የመራባት ጤና SRH ምርመራ እና ህክምናን በነፃ ይሰጣል። ምንም እንኳን ሌሎች የታዘዙ መድኃኒቶችን ከግል አቅራቢዎች መግዛት አለባቸው የሚለው ግራ መጋባት ቢኖርም ከተሳታፊዎቹ መካከል አንዳንዶቹ ይህን ያውቁ ነበር። በተጨማሪም አንዳንድ ተሳታፊዎች መረጃ እና የቤተሰብ ምጣኔን ምክር ለመጠየቅ ወደ ሆስፒታል መሄድ የሚችሉት ባለትዳሮች ብቻ እንደሆኑ እና ብቻዋን የምትሄድ ሴት ወይም ልጃገረድ እንደምትመለስ ያምናሉ።

ከተጠቀሰው የጤና አገልግሎት አሰጣጥ ሙከራ ሪፖርት

በተጨማሪ ለወጣቶቹ፣ ለህዝብ እና ለሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDP) ማህበረሰብ ስለ ጾታዊና ስነ ተዋልዶ ጤና SRH መረጃ እና አገልግሎቶች ለማሳወቅ በህዝብም ሆነ በግሉ ዘርፍ ምንም የታወቁ ጥረቶች አልነበሩም። ሁለት አካባቢያዊ SRH መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች (NGOs) በከተማው ውስጥ የሚሰሩ ሲሆን ስለ IDP ማህበረሰብ ያውቃሉ። ሆኖም ግን አንዳቸውም ድርጅቶች አገልግሎቱን ለመስጠት ከማህበረሰቡ ጋር አልተሳተፉም፤ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ብዙውን ጊዜ የራሳቸውን SRH ፍላጎቶች የህዝብ ጤና ጣቢያዎችን ሊያስወግዱ ለሚችሉ ወጣቶች ልዩ የአገልግሎት አሰጣጥ ክፍተት ስለሚሞሉ፣ ይህ በተለይ በጣም የሚያሳዝን ነው። በዚህ ምክንያት፣ እስካሁኑ መፈናቀል፣ ለሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDP) ምንም ዓይነት ተስማሚ፣ የወጣት-ተስማሚ የ SRH አገልግሎቶች ወይም ለወጣቶች ተስማሚ ቦታዎችን አላገኙም። ወጣቱ ተሳታፊዎች የስነ-ተዋልዶ ጤና ጤና ትምህርት ፍላጎትን እና በአካባቢው ሆስፒታል ሊያገኝ ስለሚችላቸው አገልግሎቶች የተሻለ ግንዛቤ ላይ ትኩረት አድርገው ነበር። እነርሱ በጾታዊና ስነ ተዋልዶ ጤና SRH መረጃ እና በትምህርት እና በሁኔታዎቻቸው ጠቃሚ ሊሆን ከሚችል የእርግዝና መከላከያ አጠቃቀም መካከል ግልፅ የሆነ ትስስር ገልጸዋል፡-

“በደንብ የተማሩ ከሆኑ ልጆቻችን በህይወትዎ ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ የሚያሳድር በሆነ መንገድ ለማስቀመጥ እቅድ ማውጣት ይችላሉ። ነገር ግን በአካባቢያችን ባለው የትምህርት አጥረት ምክንያት፣ በቤተሰብ ውስጥ ህፃናትን ለማራራቅ የምናደርገው ምንም ነገር የለም። ማለቴ የወሊድ ቁጥጥር ጥረቶች የሉም። ምንም እንኳን ሊጋብቻ በጣም ትንሽ ቢሆኑም ልጅ ስለመውለድ ይቅርና በነባር ችግሮች ምክንያት ለሦስት ወይም ለአራት ልጆች የሚዘጋጁ ወጣቶች አሉ። እና፣ በመቀጠል፣ በርካታ ተግዳሮቶች እያጋጠሟቸው ናቸው። ግን ምክንያቱ ቀላል ነው። ስለ የቤተሰብ እቅድ አልተማሩም።”

የተፈናቃዩ ሥፍራ ለጾታዊና ስነ ተዋልዶ ጤና እና ሙብቶች (SRHR) እንደ እንቅፋት

በ IDP ጣቢያ መኖር ብዙ የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና መስተጋብር ችግሮች ከእርግዝና መቆጣጠሪያ ተደራሽነት በላይ እንዲሆኑ አድርጓል። የተፈናቃዮች ስፍራው ህብረተሰቡን ከቀረው የክፍለ ከተማ የሚለይ ሲሆን ጣቢያው ራሱ በተለይ ለሴቶች፣ ለልጃገረዶች እና ለህፃናት ተጨማሪ SRH ተግዳሮቶችን ያስከትላል። የኑሮ ሁኔታ በተለይ የጾታዊና ስነ ተዋልዶ ጤና እና ሙብቶች (SRHR) ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ የንጽህና አጠባበቅ ድርጊቶች አስተዋጽዖ አድርጓል በተለይም በንጽጽር ሴቶች እና ልጃገረዶች ላይ ተጽዕኖ በሚያሳድር የንጽህና የውሃ አቅርቦት ምክንያት ነው።

ወጣቱ በተለይ ልጅ መውለድ ባሉባቸው ድንገተኛ ጊዜያት ሆስፒታል በአካል የመግባት ችግርን ገልጸዋል። ሴቶች፣ በካምፕ ውስጥ ብዙውን ጊዜ እንደሚወልዱ ሪፖርት ተደርጓል ምክንያቱም አምቡላንሶች ሁል ጊዜ ሲጠሩ አይመጡም። በተጨማሪም ወጣቶቹ በከተማው ውስጥ ስለሚገኙት የጤና አገልግሎቶች ጠንቃቃ ነበሩ። የተወሰኑት ወጣቶች በዕድሜያቸው ወይም እንደ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) በመኖራቸው ምክንያት በሆስፒታሉ ህክምና ውስጥ አድልዎ አጋጥሟቸዋል ወይም አገልግሎትን ለመፈለግ ቢሞክሩም እንደሚያጋጥማቸው ያምናሉ። ካለፉት ሁለት ዓመታት ውስጥ ለህክምና ወይም ለምርመራ የተገኙት 10% IDPs ማህበረሰብ ብቻ እንደሆኑ የሆስፒታሉ አስተዳደር ገልጸዋል፤ ጥቂት ለሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) የህክምና አገልግሎቶችን ይፈልጋሉ። በወጣቶች ተሳታፊዎች አገልግሎቶች ያለክፍያ በነጻ መገኘቱን በተመለከተ ግራ ተጋብተው ነበር እናም በውጤቱም ማንኛውንም መድሃኒት መውሰድ ባለመቻላቸው አገልግሎቶችን ከመፈለግ ተቆጥበዋል።

የተጨማሪው እና ንፅህናው የሌለው ቦታ እና ንፁህ ውሃ አዘውትሮ ተደራሽ አለመሆን በሕብረተሰቡ ውስጥ ለሴቶች እና ለልጃገረዶች ትልቅ ሽክም ነው። አንድ ወንድ ምላሽ ሰጪ እንደገለጸው “በተፈናቃዮች ጣቢያችን ውስጥ፣ አንዳንድ ወንዶች በመሄድ ገንዘብ ከፍለው ገላቸውን መታጠብ ይችላሉ። ነገር ግን ቤተሰቦቻችን ብዙ ልጆች ስለአሏቸው፣ እኛ እንደ እነሱ ለመጠቀም ሁላችንም ሄደን መክፈል አንችልም። ስለዚህ ለመታጠብ ክፍት ቦታ ላይ እንጠቀማለን። አንዲት እናት ከልጆቿ ጋር ንፅህናዋን መጠበቅ አትችልም።” ተሳታፊዎች እንደገለጹት፣ የከተማዋ የሕዝብ መታጠቢያዎችን ለመጠቀም 6 የኢትዮጵያ ብር (0.19 ዶላር) ወጪ ያስከፍላል ይህም የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) መክፈል የማይችሉት ነው። አንዲት ወጣት እንደገለጸው አንድ ቁራጭ ሳሙና 2 ብር (0.06 ዶላር) ያስከፍላል። የወር አበባ በሚከሰትበት ጊዜ ልብሰቶችን በየቀኑ ለማጠብ የመክፈል አቅም የላትም። አንዳንድ ልጃገረዶች እና ወጣት ሴቶች በሜዳ እያጠቡ አንዳቸው ሌላውን ለመሸፈን በቡድን እንደሚታጠቡ ገልጸዋል። ሆኖም ከሚኖሩበት አዳራሹ ውጭ ያለው አካባቢ፣ ከተማይቱ ህብረተሰቡ ቆሻሻ እና በሚጣሉ የተሞላ ሲሆን ለተጨማሪ የጤና ችግሮች ተጋላጭ ሆነዋል። የሴቶችም ሆነ የወንዶች ተሳታፊዎች የወር አበባን ንፅህና አጠባበቅ ችግርን ጨምሮ ይህ ለሴቶችና ለልጃገረዶች ያለውን አደጋ ገልጸዋል።

“በእነዚህ ሁኔታዎች ውስጥ ሴቶች ጠንካራ ፍርሃት አላቸው። ልጃገረዶች ንፅህናቸውን ለመጠበቅ የሚያስችል ቦታ የላቸውም። በጭራሽ፣ እናም ልጃገረዶች የወር አበባ ሲጀምሩ እራሳቸውን የሚያጭዱበት ቦታ የላቸውም... ለዚህ ዓላማ የተዘጋጀ የተለየ ቦታ የለም። በጭራሽ ነፃነት የላቸውም። ሙብቶቻቸው እየተጠበቁ አይደሉም።”

ከተፈናቀሉ ወጣቶች የተሰጡ ምክሮች

በዚህ ጉዳይ ላይ የተሳተፉ IDP ጎረቤቶች እና ወጣቶች በቂ ያልሆነ የገቢ ማስገኛ እና በቂ ያልሆነ የውሃ፣ አካባቢ ጽዳት እና ንፅህና (WASH)፣ የምግብ እና የትምህርት ዕድሎች ያላቸውን ችግሮች ጨምሮ ተዳራሪ ተጋላጭነቶችን የሚያጠናክሩ ተሞክሮዎችን ያጋጥማቸዋል። እነዚህ የጤና እና የጥበቃ ችግሮች የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና እና ሙብቶች (SRHR)ን ለመድረስ እና ደህንነታቸውን ለማረጋገጥ ያላቸውን ችሎታ ተጽእኖ ያደርጋሉ። በአጠቃላይ፣ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) እና ሌሎች ባለድርሻ አካላት፣ የአካባቢው አስተዳደር ሰፈራ ዕቅድ እና የጊዜ ሰሌዳው ጊዜ ባይታወቅም፣ ይህ የህዝብ ቁጥር ቅድሚያ በቋሚነት መስፈር እንዳለበት አምነዋል። በጊዜያዊው እና በሰፈራው ጊዜ ይህ ማህበረሰብ የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና መረጃን፣ ትምህርቶችን እና አገልግሎቶችን ያካተተ በቂ በመንግስት የሚመራ እና መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች ማሟያ ምላሽ ድጋፍ ሊደረግለት ይገባል። የአካባቢው አስተዳደር የምግብ አቅርቦትን ያቀርብ የነበረ ሲሆን በወረቀት ላይ ተፈናቃዮችን ለነጻ አገልግሎቶች ከአንድ ሆስፒታል ጋር ያገናኘው ቢሆንም እነዚህ ጥረቶች በቂ አይደሉም። ተጨማሪ ድጋፍ በተሳታፊዎች እና ቁልፍ መረጃ ሰጪዎች የሚከተሉት ቦታዎች መለየት ይኖርበታል።

1 በተፈናቃይ ጣቢያው ውስጥ የኑሮ ሁኔታን ማሻሻል።

ወጣቱ እና ማህበረሰቡ አሁን ባለው የተፈናቃላቸው ሁኔታ ውስጥ አጠቃላይ ጤናቸውን እና ደህንነታቸውን ለማሻሻል ተጨማሪ የአመጋገብ ድጋፍ፣ የኑሮ ሁኔታ ዕድሎች እና የውሃ፣ አካባቢ ጽዳት እና ንፅህና (WASH) አገልግሎት ያስፈልጋቸዋል።

WASH:- ተመራማሪዎቹ በማፈናቀያ ጣቢያው ውስጥ ያለውን ንፅህና ያለመጠበቅ ሁኔታ ተመልክተዋል። ከአንድ የወንዶች ተሳታፊ ቡድን የቀረበው ሀሳብ በእገዛ ድጋፍ ለሴቶችና ለልጃረዶች ጤናማ የመጠጫ ቦታ መገንባት እንደሚችሉ ነው። “ለወንዶች ሌላ ቦታ ሄዶ መታጠብ ቀላል ነው፣ ግን ለሴቶች እና ለልጃረዶች ከባድ ነው። በየወሩ የወር አበባ ዑደታቸው አላቸው። ስለዚህ ወጣቶቹ እነርሱ ውሃ መቅዳት እና መታጠብ እንዲችሉ የተወሰነ ጊዜያዊ የታጠብደ ስፍራ ለመገንባት መተባበር አለባቸው። በተጨማሪም የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች ተደራሽ የሆነበት አንድ የመጠጫ ቤት እንደመሙላቱ፣ የአካባቢው መንግስት እና ባለድርሻ አካላት በተለይም ተጨማሪ የጤና ችግሮችን እና የበሽታ ጨናዎችን ለማስወገድ የአካባቢ ጽዳትና የግል ጉዳዮችን መፍታት አለባቸው።

የተመጣጠነ ምግብ:- በርካታ ምላሽ ሰጪዎች እንዳመለከቱት ከመንግስት ለሚወጣው በሰው በወር 15 ኪሎግራም በቆሎ በተለይ ለልጆች እና ለነፍሰ ጡር ሴቶች የተመጣጠነ አመጋገብ ለማረጋገጥ በቂ አለመሆኑን ጠቁመዋል። የአካባቢውን አስተዳደር የገንዘብ አቅምን ከግምት በማስገባት መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች (NGOs) ከእናቶች፣ ከጨቅላ ሕፃናት እና ከህፃናት ጤና ጋር በተያያዘ የአመጋገብ ጥረቶችን ማሟላት አለባቸው።

2 ማህበረሰቡ በአካል የሚገኝበት ጾታዊና ስነ-ተዋልዶ ጤና SRH አገልግሎቶችን መስጠት።

SRH መረጃ፣ ትምህርት እና አገልግሎቶች ለ IDP ማህበረሰብ እንደሚገኙ፣ ተደራሽ እና ተገቢ መሆናቸውን ለማረጋገጥ፣ የአካባቢው አስተዳደር እነዚህ ተግባራት ከሚኖሩበት ህዝብ ብዛት ጋር እንደሚጣጣሙ ማረጋገጥ አለበት። ሴቶች፣ ወጣቶች እና ልጃገረዶች የመንቀሳቀስ ችግር ሲያጋጥማቸው ከህዝባዊ ዘርፍ ጥረቶች ጋር፣ የተቀናጁ አገልግሎቶች በጊዜያዊ ክሊኒክ እንዲሁም በጤና ኤክስቴንሽን ሰራተኞች፣ በበጎ አድራጎች ድርጅቶች እና በአካባቢው በሚገኙ የጤና ተቋማት ተንቀሳቃሽ የመድረስ አገልግሎት ሊሰጡ ይችላሉ። ይህ ከህብረተሰቡ ጋር መተማመንን መገንባትን እና ለሌሎች የጤና ጉዳዮችም ማጠቃለያዎችን ማረጋገጥ አለበት። አገልግሎቶች በተጨማሪም በዕድሜ ተገቢ እና ለወጣቶች ፍላጎቶች ተስማሚ መሆን አለባቸው።

3 ከ IDP መሪዎች ጋር የሚተባበር ባህላዊ አግባብነት ያለው ጣልቃ ገብነትን ማረጋገጥ።

ወጣት ተሳታፊዎች ግልፅ እንዳደረጉት፣ የወሊድ መቆጣጠሪያ ዘዴዎችን ለመቀበል እና ወደ ያለ እድሜ ጋብቻ እና እርግዝና የሚያመሩትን አንዳንድ ልምዶች እና ባህሪዎች መለወጥ ለመጀመር ሁሉም ህብረተሰብ ሊሳተፍ ይገባል። የሞባይል የወሊድ መከላከያ እና SRH አገልግሎት አሰጣጥ በማካሄድ ልምድ ያለው ከተማዋን ያገለገሉ የሀገር ውስጥ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች (NGOs) በባህላቸው ተገቢ መሆናቸውን በማረጋገጥ የሃይማኖት እና ሌሎች መሪዎችን በአሳታፊ ውሳኔ አሰጣጥ ሂደት ውስጥ በማሳተፍ ለ IDP ማህበረሰብ ጣልቃ ገብነቶችን የመፍጠር እድል አላቸው። አንድ ተሳታፊ እንደተናገረው “እኛ ብቻ ምንም ነገር ማድረግ አንችልም።” “ከህብረተሰቡ ጋር ከተሰራ፣ ባህላዊ [የእርግዝና መከላከያ] ዘዴዎችን መተው እና ዘመናዊ ዘዴዎችን መጠቀም እንጀምራለን።”

4 በሴቶች ላይ ትኩረት በማድረግ ጤናቸውን፣ ደህንነታቸውን እና መብታቸውን ለማረጋገጥ ለተፈናቀሉ ወጣቶች ትምህርት መስጠት።

ሁሉም የትኩረት ቡድን ውይይቶች የትምህርትን አስፈላጊነት የሚያገለግሉ ሲሆን ትምህርት ቤት መግባትም የወጣቶችን ጤና፣ ደህንነት እና የወደፊት ሁኔታ ያሻሽላል የሚል ነው። የአካባቢ አስተዳደር እና የሚመለከታቸው መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች (NGOs) ወጣቶች ከትምህርታዊ እና ኢኮኖሚያዊ ዕድሎች ጋር የተገናኙ መሆናቸውን ማረጋገጥ አለባቸው። አንድ የወጣቶች ተሳታፊ SRH ን በተሻለ ለመረዳት እና የልጅ፣ ያለ እድሜ እና የግዳጅ ጋብቻን ለመፍታት በስደት እና በትምህርት እጥረት ምክንያት የተፈጠሩትን የመስተጋብሪያ መሰናክሎች ጠቅለል አድርጎ አቅርቧል።

“በባህላችን መሠረት ልጃገረዶች በ 13፣ በ 14 እና በ 15 ዓመታቸው ያገባሉ። በባህላችን መሠረት ወጣቶቹም ቀደም ብለው ያገባሉ። እኛ እንድናውቀው የምንፈልገው ነገር፣ ምንም እንኳን በአሁኑ ወቅት ያለንበት ሁኔታ ባይፈቅድልንም እንደ ወጣት ልጅ ወደ ትምህርት ቤት የመመለስ እቅድ አለን። ጠንካራ መሆን እና ማጥናት፣ ትምህርት ማግኘት እና ግንዛቤያችንን ማሻሻል እንፈልጋለን። ስለዚህ እነዚህን ነገሮች ለመዋጋት የመማር እቅድ አለን።”

ማጠቃለያ

ማሟያ አካባቢዎች ውስጥ በዓለም ዙሪያ ለስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ችግሮች መፍትሄ ለመስጠት በቅርብ አሥርት ዓመታት ውስጥ እድገት ቢኖርም፣ በመሬቱ ላይ ያሉ አገልግሎቶች ከፍላጎቶች በኋላ ሊዘገዩ እና ህዝብ ወደኋላ የመተው አደጋ ተጋርጦባቸዋል። በኢትዮጵያ ውስጥ፣ የቀጠሉ ግጭቶች የግዳጅ ፍልሰትን ማባባስ በመቀጠላቸው፣ የአየር ንብረት ቀውስ የሚጨምር ብቻ እና ይህም ነባር መፈናቀልን የሚያባብስ በመሆኑ፣ በአፍላ እድሜ ላይ ላሉ እና ለወጣት የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች አጠቃላይ እና ተገቢ የሆነ የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና እንክብካቤ።²² የኢትዮጵያ መንግስት ለ SRH፣ ለትምህርት እና ለአገልግሎት ተደራሽ ዘርፈ ብዙ የተቀናጁ ጥረቶችን በማድረግ ወጣቶችን ጨምሮ የህዝቡን የጤና ሁኔታ ለማሻሻል ቁርጠኛ መሆኑን አሳይቷል።²³ መንግሥት ለሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDP) መመለሱን በመቀጠል እና በብሔራዊ ፖሊሲዎች እና በሰብአዊ ግብረ መልስ ዕቅድ ውስጥ የተቀመጡትን ቃል ኪዳኖች ለማሟላት በሚጥርበት ጊዜ፣ ለሰብአዊ ልማት ድልድይ ለመስራት የ SRH እንክብካቤን፣ መረጃ እና ትምህርትን ጨምሮ በአየር ንብረት ቀውስ ሁኔታ እና ተንቀሳቃሽ ህዝብን ከህይወት አድን አገልግሎቶች ጋር የማገናኘት ችሎታ ውስጥ ዘላቂነትን ማሰብ አለበት።

ጎረምቶች እና ወጣቶች በከባድ ችግር እና በመፈናቀሎች ሁኔታ ውስጥም እንኳን የሚያጋጥሟቸውን ተግዳሮቶች ለመለየት እና እውነተኛ መፍትሄዎችን መፍጠር ይችላሉ። ለተፈናቀሉ ወጣቶች ፍላጎቶች በበቂ ሁኔታ ምላሽ ለመስጠት መንግስት እና ሌሎች አገልግሎት ሰጪዎች መርሃግብሮችን እና መፍትሄዎችን በማዘጋጀት እና በመተግበር ላይ እና እነሱን እና ተፈናቃዮቹን ማህበረሰቦች ማካተት አለባቸው። በእርግጥ በአደጋ ውስጥ ያሉ የእነዚህን ሰዎች SRH ፍላጎት ማሟላት የዓለም አቀፍ የልማት ድጋፍን ጨምሮ በቂ ገንዘብ ከሌለ ሊከናወን አይችልም። የመንግስታት ምግብን፣ መጠለያን፣ የጤና አጠባበቅን እና ትምህርት ለ IDPዎች ድጋፍን የማድረግን ስራ በማካተት፣ ለሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) ምን ያህል በቂ ድጋፍ እንዳቀረበ አለም አቀፍ ህብረተሰብ መከራከር እና መከታተል ይኖርበታል።²⁴ ተፈናቃይ ወጣቶች እራሳቸውን ለአደጋ ተጋላጭ በታዎች ውስጥ ሲያገኙ፣ በጣም አስፈላጊ በሆነ የ SRH መረጃ እና አገልግሎቶች ሲስተጓጎሉ አገልግሎቶቹ እንዲካተቱ እና ለተወሰኑ ፍላጎቶቻቸው ተስማሚ መሆናቸውን ማረጋገጥ ልዩ ትኩረት መደረግ አለበት።²⁵

ምንም እንኳን ይህ የጉዳይ ጥናት በተራዘመ መፈናቀል ባለበት ሁኔታ ውስጥ የሚኖር አንድ የተፈናቀሉ ሰዎች (IDP)

ማህበረሰብን ተሞክሮ የሚወክል ቢሆንም ብዙ መፈናቀሎች በሕዝቦች ላይ በትክክል ሊተገበሩ የሚችሉትን ተጽእኖዎች ያሳያል። ተፈናቃዮች በቂ ያለሆነ የአገልግሎቶች ተደራሽነት እና የዘር ተጽዕኖ ሊያሳድሩ በሚችሉ የቀጠሉ መፈናቀሎች ቀድሞውኑ ይሰቃያል። የተፈናቀሉ ወጣቶች ትምህርታዊ እና ኢኮኖሚያዊ ዕድሎቻቸውን ያጣሉ እናም ቤተሰቦቻቸውን በበቂ ሁኔታ የማሟላት ችሎታ ላይኖራቸው ይችላል። ስለሆነም የ SRH ውጤቶችን ጨምሮ በአለፉት 20 ዓመታት ውስጥ ኢትዮጵያ ያገኘችውን የልማት ተጠቃሚነት ከማጣጠም የበለጠ የተከለከሉ ናቸው። ወጣት ሴቶችን እና ልጃገረዶችን ለያለ እድሜ እና የግዳጅ ጋብቻ፣ በጉርምስና ዕድሜ ላይ ለሚገኙ እርግዝና እና ልጅ መውለድ አደጋን የሚያስከትሉ የልማድ አሰራሮች እንዲሁም እነዚህ የወጣት እና የህብረተሰቦቻቸውን ጤና እና ደህንነት አደጋ ላይ መጣላቸውን ይቀጥላሉ። መንግስታት እና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶቻቸው (NGO) እና ለጋሽ አጋሮቻቸው በመተባበር እራሳቸውን ለመለየት እና ለመጥቀስ የሚፈልጉትን ሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች (IDPs) ፍላጎት መልስ መስጠት እና መደወል ጨምሮ የተፈናቀሉ እና በችግር የተጎዱ ሕዝቦችን እኩል መብቶችን ቃላቸውን ለማደስ እና እንደገና ለጤናው ድጋፋቸውን ማረጋገጥ አለባቸው።

ስነ-ዘዴ

PAI እና ጅማ ዩኒቨርሲቲ ይህንን ምርምር ያዘጋጁት በኢትዮጵያ ኦሮሚያ ክልል ውስጥ በሚገኝ የሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች ማህበረሰብ ውስጥ የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና መሰናክሎችን፣ ፍላጎቶችን እና ግንዛቤን ለመመርመር ነው። ለሪፖርቱ ምርምር የተካሄደው በፕሮፌሰር Sudhakar Morankar፣ በጅማ ዩኒቨርሲቲ ኢትዮጵያ የወጣ በሽታ መከላከያ ማዕከል፣ እና በተባባሪ ፕሮፌሰር ዘውዴ ብርሀኑ በጅማ ዩኒቨርሲቲ የጤና ኢንስቲትዩት፣ የጤና፣ ባህሪ እና ማህበረሰብ ትምህርት ክፍል፣ ሀላፊ ናቸው። በ PAI ከፍተኛ የምርምር እና የመመሪያ ተገታኝ Jamie Vernaelde፣ የምርምር እቅዱን እና አሰራሩን ገምግመዋል። የጅማ ዩኒቨርሲቲ የተቋማዊ ግምገማ በርድ ጥናቱን ያወደቀው ሲሆን፣ ከሃገር ውስጥ ተፈናቃዮች ጋር ለመስራት ከአካባቢ አስተዳደር ባለስልጣናት ተጨማሪ ፈቃዶች ተሰጥዋል። የትኩረት ቡድን ውይይቶች (FGDs) እና ቁልፍ መረጃ ሰጪ ቃለመጠይቆች (KIIs)ን ያመቻቹት የጅማ ዩኒቨርሲቲ መረጃ ሰብሳቢዎች የሃንስ ከበደ፣ ፊራ አባ ሜጫ፣ አለሚ ከበደ እና ገሊላ አብርሃም ይገኙበታል። ሪፖርቱ የተፃፈው በ Jamie Vernaelde ሲሆን በ Sudhakar Morankar እና ዘውዴ ብርሀኑ ተከልሷል።

ጥናቱ የተካሄደው አሳታፊ የጥራት ምርምር አካሄድ በመጠቀም ከወጣቶች ጋር በቦታው በመገኘት ነው። በሃገር ውስጥ ለተፈናቀሉ ሰዎች (IDPs) ጣቢያው በከተማ አካባቢ ላይ በማተኮር በአንድ የፕሮጀክት አፈፃፀም አቅም ተመርጧል። ውሂቡ በአምስት የትኩረት ቡድን ውይይቶች (FGDs) አማካይነት ከ 42 ጎረምሶች እና ወጣቶች ከአንድ IDP ማህበረሰብ የተገኘ ሲሆን በጾታ እና በእድሜ ክልል (ከ 14 እስከ 18 እና 19 እስከ 24 አመት ዕድሜ) ተከፋፍሎ እና ተጨማሪ አውድ እና መረጃ እንዲያቀርቡ በ 12 ቁልፍ መረጃ ሰጪ ቃለመጠይቆች (KIIs) ተጫልቶ በቅንጅት ተመርጠው ተጨምረዋል። ከእነዚህ መካከል የጎልማሶች IDP ማህበረሰብ እና የሴቶች አመራሮች፣ የማህበረሰብ ጤና ሰራተኞች እና የአስተዳደር መንግስት እና የሆስፒታል ተወካዮች ይገኙበታል። ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር ተጨማሪ መደበኛ ያልሆነ ውይይት ተካሂዷል። ስድስተኛው የትኩረት ቡድን ውይይቶች (FGDs) የታቀደ ቢሆንም ከ 14 እስከ 18 ዓመት ዕድሜ ያላቸው ልጃገረዶች በባሎቻቸው እና በቤተሰቦቻቸው እንዳይሰተፉ ታግደዋል።

በሪፖርቱ ወቅት፣ IDP የተወሰኑ ቦታዎችን እና ከተማ ጨምሮ፣ ስሞች እና መለያ መረጃዎች የተሰጡትን እና የመልስ ሰጪዎችን ማንነት ለመጠበቅ ታግደዋል። ከሁሉ ቃለ-መጠይቅ መላሸች፣ ተሰጥተዋል ዕድሜያቸው ከ 18 ዓመት በታች ከሆነ ከሁለቱም ወጣቶች እና ከወላጆቻቸው ጋር በመረጃ የተደገፈ የፈቃድስምምነት ተገኝቷል፤ እናም፣ መረጃው እንዴት ጥቅም ላይ እንደሚውል እና የመልስ ሰጪዎችን መብቶች፣ የፍቃድኝነት

እና ምስጢራዊ ተፈጥሮውን፣ የምርምር ሠራተኞች በቃለ መጠይቁ ዓላማ ተወያይተዋል። የትኩረት ቡድን ውይይቶች (FGDs) በተለምዶ 90 ደቂቃ የሚፈጁ ሲሆን፣ KIIዎች ደግሞ ከ 45 እስከ 60 ደቂቃዎች መካከል ድረስ ነው። ለተሳትፎ ምንም ካሳ አልተሰጠም። ቃለ-መጠይቆች በኦሮሚያ ቋንቋ የተደረጉ ሲሆን ሁሉም FGDs እና KIIs በቃላት የተተረጎሙ እና ለትንታኔ ወደ እንግሊዝኛ ተተርጉመዋል።

ፒ.ኤ.አይ (PAI) እና ጅማ ዩኒቨርሲቲ የአካባቢያዊ መስተዳድር አባላትን እና የጂማ ዩኒቨርሲቲ መረጃ ሰብሳቢዎችንም እና የትኩረት ቡድን ውይይቶች (FGDs) እና መረጃ ሰጪ ቃለመጠይቆች (KIIs) ያመቻቹት ጨምሮ አስተዋይ እና ትንታኔዎቻቸውን ለጋሩ ሁሉ ማመስገን ይፈልጋሉ። ከሁሉም በላይ ጊዜያቸውን፣ እውቀታቸውን እና ልምዶቻቸውን ያጋሩ የጎረምሶች እና ወጣቶች ተሳትፎ በጥልቀት እና ደንቃለን።

ዋቢዎች

- 1 የተፈናቃዮች መከታተያ ማትሪክስ [Displacement Tracking Matrix]. (2019፣ ኦክቶበር 23). ኢትዮጵያ – ብሄራዊ የስደት ዘገባ 1 [National Displacement Report 1 (June-July 2019)]. <https://displacement.iom.int/reports/ethiopia---national-displacement-report-1-june---july-2019>
- 2 ስለ IDPዎች ተጨማሪ መረጃ ለማግኘት፣ የተባበሩት መንግስታት የሰብአዊ መብቶች ከፍተኛ ኮሚሽነር ጽህፈት ቤት [United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights], “ስለ IDPዎች ስለ ጥያቄዎች እና ምልሶች” በሚከተለው ይመለከቱ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/IDPersons/Pages/Issues.aspx>; እና የተባበሩት መንግስታት የስደተኞች ከፍተኛ ኮሚሽነር፣ ስለ አገር ውስጥ መፈናቀል መርሆዎች: [UN High Commissioner for Refugees, Guiding Principles on Internal Displacement], 22 ጁላይ 1998, ADM 1.1, PRL 12.1, PR00/98/109, <https://www.refworld.org/docid/3c3da07f7.html><https://www.refworld.org/docid/3c3da07f7.html>
- 3 የኢትዮጵያ ፌዴራል መንግሥት፣ ብሔራዊ የአደጋ ስጋት አመራር ኮሚሽን [Federal government of Ethiopia, National Disaster Risk Management Commission]. (2019, ፈብሩዋሪ). የሰብአዊ ፍላጎቶች አጠቃላይ እይታ፡- ኢትዮጵያ [Humanitarian Needs Overview: Ethiopia]. https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/ethiopia_humanitarian_needs_overview_2019.pdf
- 4 የአገር ውስጥ መፈናቀል መቆጣጠሪያ ማዕከል [Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC)]. (2019). ኢትዮጵያ [Ethiopia]. <https://www.internal-displacement.org/countries/ethiopia>
- 5 የተመድ የሰብአዊ ጉዳዮች ማስተባበሪያ ጽ/ቤት (OCHA) (ጁን 30 2019) Ethiopia Situation Report No. 23. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ocha_ethiopia_situation_report_no.23_june_2019_final_0.pdf
- 6 UNFPA. (2018, ዲሴምበር 1). የኢትዮጵያ ድንገተኛ የሰብአዊ እርዳታ [Ethiopia Humanitarian Emergency]. <https://www.unfpa.org/data/emergencies/ethiopia-humanitarian-emergency>
- 7 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ፣ የጤና ሚኒስቴር [Federal Democratic Republic of Ethiopia, Ministry of Health]. (2016, ኦክቶበር). ብሔራዊ የጎልማሶች እና የወጣቶች የጤና ስትራቴጂ [National Adolescent and Youth Health Strategy (2016-2020)]. <https://www.prb.org/wp-content/uploads/2018/05/National-Adolescent-and-Youth-Health-Strategy-2016-2020.Ethiopia.pdf>
- 8 የቤተሰብ ዕቅድ 2020 [Family Planning 2020]. (2017, ጁላይ 11). የቤተሰብ ዕቅድ 2020 መሰጠት፡- የኢትዮጵያ መንግሥት [Family Planning 2020 Commitment: Govt. of Ethiopia]. <http://ec2-54-210-230-186.compute-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2017/08/Govt.-of-Ethiopia-FP2020-Commitment-2017-Update.pdf>
- 9 GAGE. (2019, ሜይ). የጉርምስና ጤንነት በኢትዮጵያ፡ የፆታዊ ችሎታዎችን መፈለግ፣ አውደች እና የለውጥ ስልቶችን መፈለግ [Adolescent well-being in Ethiopia: exploring gendered capabilities, contexts and change strategies]. https://www.gage.odg.org/wp-content/uploads/2019/05/Synthesis_report.pdf
- 10 Heidari, S., Onyango, M.A., & Chynoweth, S. (2019, ኖቬምበር 8). በሰብአዊ ቀውስ ውስጥ የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና እና መብቶች በ ICPD25 እና ከዚያ በላይ፡- ለሁሉም አገልግሎቶች ተደራሽነትን ለማረጋገጥ የተገኙ ውጤቶችን ማዋሃድ፡- የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ጉዳዮች 27 (1) [Sexual and reproductive health and rights in humanitarian crises at ICPD25+ and beyond: consolidating gains to ensure access to services for all. *Sexual and Reproductive Health Matters* 27(1)]. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/26410397.2019.1676513>
- 11 የኢትዮጵያ ፌዴራል መንግሥት፣ ብሔራዊ የአደጋ ስጋት አመራር ኮሚሽን እና OCHA [Federal Government of Ethiopia, National Disaster Risk Management Commission and OCHA]. (2020, ጁንዋሪ). የሰብአዊ የምልስ ዕቅድ ኢትዮጵያ፣ የሰብአዊ እርዳታ ፕሮግራም ዑደት [Humanitarian Response Plan Ethiopia, Humanitarian Programme Cycle 2020]. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ethiopia_2020_hrp.pdf
- 12 Yarnell, M. (2018, ኖቬምበር). (ከአርእስቶቹ በታች ያለው ቀውስ፡- በኢትዮጵያ ውስጥ በግጭት መፈናቀል [The Crisis Below the Headlines: Conflict Displacement in Ethiopia]. <https://static1.squarespace.com/static/506c8ea1e4b01d9450dd53f5/t/5becce970a6adb0fa3e3d4e/1542246063572/FINAL+Ethiopia+Report+-+November+2018+-+Final.pdf>
- 13 የኢትዮጵያ ፌዴራል መንግሥት፣ ብሔራዊ የአደጋ ስጋት አመራር ኮሚሽን [Federal government of Ethiopia, National Disaster Risk Management Commission]. (2019, ፌብሩዋሪ). የሰብአዊ ፍላጎቶች አጠቃላይ እይታ፡- ኢትዮጵያ [Humanitarian Needs Overview: Ethiopia]. https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/ethiopia_humanitarian_needs_overview_2019.pdf
- 14 የግዳጅ ፍልሰት ግምገማ [Forced Migration Review]. (2020, ፌብሩዋሪ). ትናናሽ ከተሞች እና ከተሞች [Cities and towns]. FMR 63. <https://www.fmreview.org/cities>
- 15 GAGE. (ጁን 2019). የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ማስታወሻ፡- በጉርምስና ምንም ከኋላ አይተው፡- ፆታ እና በዕድሜ የተወሰኑ ተጋላጭነቶች የጉርምስና ስደተኞች እና ለ IDPዎች (Policy Note: Leave no adolescent behind: the gender- and age- specific vulnerabilities of adolescent refugees and IDPs.) <https://www.gage.odg.org/wp-content/uploads/2019/06/Refugees-IDP-Policy-Note-WEB.pdf>
- 16 Heidari, S., Onyango, M.A., & Chynoweth, S. (ኖቬምበር 8, 2019, ኖቬምበር 8). በሰብአዊ ቀውስ ውስጥ ጾታዊና የስነ-ተዋልዶ ጤና ጤና እና መብቶች በ ICPD25 እና ከዚያ በላይ፡- ለሁሉም አገልግሎቶች ተደራሽነትን ለማረጋገጥ የተገኙ ውጤቶችን ማዋሃድ፡- የስነ-ተዋልዶ እና ወሲባዊ ጤና ጉዳዮች 27 (1) [Sexual and reproductive health and rights in humanitarian crises at ICPD25+ and beyond: consolidating gains to ensure access to services for all. *Sexual and Reproductive Health Matters* 27(1)]. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/26410397.2019.1676513>

17 Krause, S., Chynoweth, S. & Tanabe, M. (2017, ዲሴምበር 13). በአደጋ ጊዜ የመራቢያ ጤንነት ውስጥ የባህር ላይ ለውጥ፡- MISP ን ለመፍታት ስልታዊ መሻሻያዎች እንዴት እንደተከናወኑ። የስነ ተዋልዶ ጤና ጉዳዮች 25(51) [Sea-change in reproductive health in emergencies: how systemic improvements to address the MISP were achieved. *Reproductive Health Matters* 25(51)]. <https://doi.org/10.1080/09688080.2017.1401894>

18 WHO. (2020). ጉርምስና፡- ልዩ ትኩረት የሚፈልግ ጊዜ [Adolescence: a period needing special attention.] <https://apps.who.int/adolescent/second-decade/section2/page1/recognizing-adolescence.html>

19 Jones, N., Yadete, W., & Pincock, K. (2019, ሜይ). የ IDPዎችን መታየት ከፍ ማድረግ፡- የፆታ እና ዕድሜ-ተኮር ተጋላጭነት በኢትዮጵያ ጥናት ውስጥ የጉዳይ ጥናት [Raising the visibility of IDPs: a case study of gender- and age-specific vulnerabilities among Ethiopian IDP adolescents]. <https://odihpn.org/magazine/raising-visibility-idps-case-study-gender-age-specific-vulnerabilities-among-ethiopian-idp-adolescents>

20 ማዕከላዊ ስታቲስቲክስ ኤጄንሲ እና አይ.ሲ.ኤፍ [Central Statistical Agency and ICF]. (2016). የኢትዮጵያ ሥነ-ሕዝብ እና የጤና የዳሰሳ ጥናት 2016፡- ቁልፍ ጠቋሚዎች ሪፖርት [Ethiopia Demographic and Health Survey 2016: Key Indicators Report]. <https://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR328/FR328.pdf>

21 የሩትገርስ ዩኒቨርሲቲ እና የኢትዮጵያ ፌዴራል መንግሥት [Rutgers University and the Federal government of Ethiopia]. (2017) መረጃ ወረቀት-የወጣቶች እርግዝና፣ ኢትዮጵያ [Factsheet: Teenage Pregnancy, Ethiopia]. https://www.rutgersinternational/sites/rutgersorg/files/PDF/RHRN-HLPF_A4leaflet_Ethiopia.pdf

22 አይ.ዲ.ኤም.ሲ. [IDMC]. (2019). ኢትዮጵያ [Ethiopia]. <https://www.internal-displacement.org/countries/ethiopia>

23 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር [Federal Democratic Republic of Ethiopia, Ministry of Health]. (2016, ኦክቶበር). ብሔራዊ የጎልማሶች እና የወጣቶች የጤና ስትራቴጂ [National Adolescent and Youth Health Strategy (2016-2020)]. <https://www.prb.org/wp-content/uploads/2018/05/National-Adolescent-and-Youth-Health-Strategy-2016-2020.Ethiopia.pdf>

24 Jones, N., Yadete, W., & Pincock, K. (2019, ሜይ). የ IDPዎችን መታየት ከፍ ማድረግ፡- የፆታ እና ዕድሜ-ተኮር ተጋላጭነት በኢትዮጵያ ጥናት ውስጥ የጉዳይ ጥናት [Raising the visibility of IDPs: a case study of gender- and age-specific vulnerabilities among Ethiopian IDP adolescents]. <https://odihpn.org/magazine/raising-visibility-idps-case-study-gender-age-specific-vulnerabilities-among-ethiopian-idp-adolescents/>

25 Jennings, L., George, A.S., Jacobs, T., Blanchet, K., & Singh, N.S. (2019, ኖቬምበር 27). በሰብአዊ ቀውስ ወቅት የተረሰው ቡድን፡- በሰብአዊ መብቶች አካባቢ ውስጥ ጎልማሶችን ጨምሮ የወጣቶች የወሲባዊ እና የመውለድ ጤና ጣልቃ-ገብነት ስልታዊ ግምገማ፣ ግጭት እና ጤና 13 (57) [A forgotten group during humanitarian crises: a systematic review of sexual and reproductive health interventions for young people including adolescents in humanitarian settings. *Conflict and Health* 13(57)]. <https://conflictandhealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13031-019-0240-y>

ስለ ፕ.ኤ.አይ (PAI)

በ PAI፣ በአንድ አቅም ባለው እውነት ተነሳስተናል፡- ስነ-ተዋልዶ ጤናዎ ሃላፊነት የወሰደች አንዲት ሴት ሴት ህይወቷን መለወጥ እና ማህበረሰቧን መቀየር ትችላለች።

ዓላማችን በምርምር፣ በመሟገት እና በፈጠራዊ ሽርክና ለጾታዊ እና ስነ ተዋልዶ ጤና ጤና እና መብቶች ሁለንተናዊ ተደራሽነትን ማስተዋወቅ ነው። ይህን ማሳካት፣ የሴቶችን ጤና እና ራስ አገዝ ነፃነት ያሻሽላል፣ ድህነትን ይቀንሳል እና ማንኛውንም ማህበረሰብ ያጠነክራል።

ስለ ጅማ ዩኒቨርሲቲ

ጅማ ዩኒቨርሲቲ በዲሴምበር 1999 የተቋቋመ መንግስታዊ ከፍተኛ ትምህርት ተቋም ነው። ጅማ ዩኒቨርሲቲ በኢትዮጵያ የመጀመሪያው ፈጠራዊ በማህበረሰብ ላይ ያተኮረ ከፍተኛ የትምህርት ተቋም ነው። ዩኒቨርሲቲው ከፍተኛ ጥራት ላላቸው የቅድመ ምረቃ እና የድህረ ምረቃ ደረጃዎች የጋላ የስራ ፍላጎት ያላቸውን ባለሙያዎች የሚያሰለጥን ሲሆን፣ ይህም በተደነቀውና ፈጠራዊ በሆነው የማህበረሰብ ተኮር ትምህርት አሰጣጡ ምክንያት ነው።

PAI
pai.org

